Nagy-Kanizsa. Negyedik évfolyam. 31. szám 1865. november 1-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap
a
szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.
A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen a lap legalább egy iven januar hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr. — Minden előfizető a tulajdonos költségén könyvtárát az eddigi fennálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetések hat hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. s bélyegdíjért 30 kr. fizetendő. A beiktatási díj s a lap, kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, úgy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Gazdászati rövid értekezés.

– Pálvamé –

(Folyt.)

VIII. forgásu váltórendszer 600 hold rónaföldön.

Év-szám.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1866.	Télen egész trágya, tavaszkor káposzta. Zabvetés, aratás, őszig 1-szer.	Zabvetés, aratás, őszig 1-szer.	Roza-aratás, legelő, őszi szántásban.	Őszig Tengeri répa vagy burgonya 1 szántásban roza-vetés.	Herefélt egy kaszálás, legelő őszig.	Lóherefélt két kaszálás.	Árpa-aratás, lóherélt egy-két kaszálás.	Buza-aratás, kétszántásban, őszi árpa-vetés és rá tavaszszal lóher-vet.
1867.	mint a 8.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 2.	mint az 5.	mint a 6.	mint a 7.
1868.	mint a 7.	mint a 8.	mint az 1	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5	mint a 5
1869.	mint a 6.	mint a 7.	mint a 8.	mint az 1.	mint a 2	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5
1870.	mint az 5.	mint a 6.	mint a 7.	mint a 8.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3	mint a 4.
1871.	mint a 4	mint az 5.	mint a 6	mint a 7	mint a 8.	mint az 1	mint a 2.	mint a 3.
1872.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.	mint a 7.	mint a 8.	mint az 1	mint a 2.
1873.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4	mint az 5.	mint a 6.	mint a 7.	mint a 8.	mint az 1.

Itt takarmányom van elég; de elvesztettem 132 hold repczét, mely a gazdának a legtöbb pénzt adja akkor, mikor másból épen nincs jövedelme. — Elvesztettem 66 hold buzavetést, mely habár 1 vagy 2 szántásba vettetett legyen is, mégis szép summával tölti meg a különben is mindig pénzért, fizetésért zaklatott gazdának zsebét; azért bár ide tettem, hogy igy is lehet takarmányra szert tenni, mégis az első 9 nyomásu forgást ajánlom, e 8-as helyett. Hiszen a repcze eladásnál jogunkban áll pár ezer olaj-pogácsát visszakérni. Répánk van, polyvánk van, szalmából szecskát vágatunk, s barmainkat veszteség nélkül becsülletesen kiteleltethetjük.

Nézzünk szét a berekmivelés körül.

Mint fönnebb emlitém, felső rétege humus; s ugyanazért a kovárság miatt az apró gabona-termésre igen alkalmatlan. Akármily ritkán legyen is vetve, a folyófü lehuzza a kövér gabonát és szem nélkül vagy igen hitvány szemmel fogadja a kasza csapását; elveszett a munka vetőmag fistbe menta gazda nagy reménye; és épen ennek következtén használtatik folytonosan tengeri termésre.

Igérem bővültanló elmondom, mit tettem ilyen berekemmel.

Az 1863-dik év tavaszán rendelkezőnek levék kinevezve: először egy 60 holdas berken a következő próbát. Ugyan is:

A hat láb magas tengeri szárról, a 3—4 láb magas poré és farkas fog közül kiszedtem a középterméü tengerit s ekkor az urasági 90 db. gulya, 70 db. cselédmarha mellé odavállaltam a falubeli — körül belül — 100 dbból álló csordát, darabonkint két napra mért, s ezekkel részint lentettem, részint törettem és gázoltattam annyira, hogy nov. első hetében letudtam szántatni, s elvetettem a mindenki előtt ismeretes — a buzakört lenni, s nedves időjárásal dicsekedni szokott vadóczosal. Itt oda számitottam, hogy mindennemü gaz, farkas fog, paró stb. kikelvén zölden letakarodik és vége lesz még a fajának is. És sikerült. — Az első kaszálást 70 öröm, 10 koesis lovam nem volt képes zölden elemészteni, kaptam még 40 urasági béres szekérrel olyan szénát, a milyet egy gaz fajból épen nem vártam. A második kaszálás az elsőt minden tekintetben felülmulta: 1-ször sürübb, 2-szor tisztább volt, ezt ismét zölden etettem fejo hányásig: ekkor leknszáltatván, 30 szekér szénát tettem padlásra az urasági lovak számára. A 3-ik hajtás, mely az esős idő következtén szintén fél láb magosra nőlletett, ükreimnek egy pár hétig, gulyámnak hóleesésig kitünő legelőt adott.

A 2-dik évben kora tavasszal felszántattam, s elvetettem sárga repczével és roménytmeghaladó aratást mutattam be urasságomnak. — Ezután elkészitettem káposzta repcze alá, elvetettem felit sorban, felit szórva.

Itt nolta sorban vetett repcze a kapálás, töltés következtén sokkal több erőt vett igénybe, mind a mellett a barázdákon a napsugár jobban áthatván, hamarabb kiszárgott, és sokkal roszabbul fizetett, mint a szórva vetett: ebből megláttam, hogy a tág berekföldbe előnyüsb a repcét szórva vetni; egy szóval tisztitásra törekedtem, s czélt értem: mert a földet gyomtól, vad kovárságtól megfosztottam és rá következő télen istálló trágyával félig meddig megtrágyásván, az itt következő 7 nyomásu váltórendszerre állitottam fel rajta:

VII. nyomásu váltórendszer berekföldön.

Év-szám.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1866.	Téli trágya, tengeri vetés, de aszály miatt egy szántásban, buza-vetés.	Vadóczkaszálás kétszer, és őszi legelő.	Zab-vetés és aratás, kora őszi szántásban vadócz-vetés.	Roza-aratás, legelő, őszig, őszi egy szint.	Tavaszi egy szántásban, árpavetés, aratás, utánna két szántásban roza-vetés.	Repcze-aratás, utánna egy szántásban, sárga repcze-vetés, aratás, őszi 1 szántásban.	Buza-arat., két szántásban, káposzta v. repcze-vetés.
1867.	mint a 7.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.
1868.	mint a 6.	mint a 7.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.
1869.	mint az 5.	mint a 6.	mint a 7.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.
1870.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.	mint a 7.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.
1871.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.	mint a 7.	mint az 1.	mint a 2.
1872.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.	mint a 7.	mint az 1.

Az itt leirt nyomáson az tünik az olvasó gazdának szemébe először is: humusra trágya. Igen is trágya. Ha mondom a jeligével: „Boldogok, kik más kárán tanulhatnak."

En nem mondom, hogy gazdálkodásom kezdetén egyszer sem tettem kárt urammak; de mit próbáltam, azt mindig kicsinyben és uraságom beegyezésével tettem. És ha kár volt: azt más évben törekedtem többszörösen visszaés helyrepótolni. De kérlezzük csak jelesebb gazdáinkat, gépészeinket, orvosainkat, mesterembereinket, kikről külön és egyenként nagy dicséretet mond a közvélemény: születtek-e valamelyik a most kitünő állapotban? Nem! — egyik sem; mindegyik a maga költségén és kárán tapasztalva, lehetett oly kitünővé, hülyennek most a közvélemény ismeri. És ha mi most ezektől valamit tanulunk; nem mondhatjuk-e magunkat méltán boldogoknak.

(Folytatjuk.)

Vázlat a haszonbérlet kérdésére vonatkozólag.

(Vége.)

Miként a közeli multban több helyen láttuk, hogy még az erdőségek is alkalmas tárgyaknak találtattak a bérletre, nem igényel és bővebb magyarázatot, minthogy az olyanok előtt az erdészetben és erdőmivelés létezése tudományos ismeretnek tágas körén kivül eszett, vagy nem lehet egyébnek, mint minden fantényeset és erdei fogalmat megtevő bérbeadási eszvesszett elszánásnak idétlen vagy nyomorult szülménye. Mert egy csak némileg is kiképzett erdész, ily esetek vényt jó lelkiismerettel helyesnek s mily kevésszé fog azzal bátni, épen kevés lehet az inszége. De sőt a természetes ész ellen vétkezik az ember, midőn a szarnoki kény és rombolás fejszéjét oly tárgyra alkalmassa, melyen ember és természet évszázadokig fáradozott, nem is szólva az erdei pusztitások időjárási és pemzetgazdászati roppant befolyásairól...

Épen nincs szándékunk általánosan — minden bérbe nem adott birtok kezelésének pártját fogni; mert csak hiányai vagy ösvoldalai is, különösen nagy és complicalt gazdaságokban nélkülözhetetlenek; hanem csak azt igyekszünk megmutatni, hogy a mostani bérrendszer nemcsak hogy semmi haszont nem hoz, hanem a mellett sok bajt is idéz elő, melyeket az illetők el nem bővitenek, annál kevesebbé fejlithetnek.

Teljesen elfogadjuk azon nézetet, miszerint van a haszonbérletnek egy oly okszerű és tapasztalati módja, mely képes lenne a földbirtokosnak a lehető legnagyobb évi jövedelmet biztositani. És számára nem tagadhatni, hogy némely esetben több évig kitartó erélyességgel folytatott ésszerű magunvagy tisztt kezelés mellett még nagyobb kiterjedésü birtoknál is képesek szép eredményt felmutatni; mégsem vethetjük meg azon nézetet, miszerint ésszerű és helyesen alkalmazott haszonbérrendszer a birtokosnak nagyobb biztositékot nyujtna, mintha birtokát saját költségén kezelné vagy kezeltetné, mivel ez esetben minden elemeinek és siker eredmény kevesebbé tevékeny kormányzók működésétől függ; mig ellenben egy osztálya a valóban értelmes és jól kiképzett haszonbérlőknek nagyobb biztositékot nyujthatna é. lekintetben. De sajnálattal kell megvallanunk, hogy ily osztálya bérlők nem létezik.

[illegible] mert a mostaniak a haszonbérletet szintugy — mint bármi más állitás a nyer vagy kielégitésének szóval nyerekedésnek tekintik, pedig használat? mert a föld csak természet törvényes hasznát engedi venni, nem türi az üzérkedést anélkül, hogy velejét az az termő erejét meg nem rontanák.

Hogy valamely haszonbérrendszernek jövője lehessen, abban csak haszonvételi ágot, — nem pedig üzérkedést szabad keresni.

E néhány szó mutatja a különbséget, mely hazánk és más ország pl. Angolország haszonbéri állapota közt van. Nálunk a vakmerő vállalkozók, azon földnek szirján, mely nem tulajdonuk, akarnak meggazdagodni; ellenben Angliában tapasztalt gazdászok csupán kenyérkeresetből üzik haszonbérleti mesterségüket, s és igen nagy szerencséjüknek tartják, ha öreg napjaik gyámolitására néhány garast félre tehetnek. Nálunk a birtok alig néhány évi haszonbérlet után erejében fogy, értékében csökken mig ott a birtok évszázados bérlet után is folytonos virágzásnak örvend.

Néhány évvel ezelőtt, midőn a haszonbérlet nálunk még nagyobb kiterjedést vön, a gazdasági lapok t. szerkesztősége szives volt „Anglia haszonbéri állapotának ismertetése" czimü értekezletben a gazdász közönséget az ott divatozó practicus szokásokkal megismertetni és reánk alkalmazható érdekes, — sőt hasznos jegyzetekkel ellátni. Mennyit lehetett volna abból tanulni és alkalmazni! Ha már egyebet nem is legalább azon meggyőződést lehetett volna belőle meriteni, miszerint földbirtokot mindig csak oly egyénnek adjunk haszonbérbe, ki bizalmunkat tökéletesen megérdemli. És habár a szerződés szavai képezik azon kötelékét, mely a birtokost és bérlőt mintegy összeköti: mégis elég példát lehetett volna találni abban, mely irányadóul szolgált volna, hogy a birtokos miként biztosithatja, magát leginkább birtokának elértéktelenitése ellen.

Sajnos, hogy ezen üdvhozó mag nem talált mindenütt termő földre; mert legtöbb esetben, a hol az kicsiráznot is, hiányzottak további fejlésére a szükséges anyagok, s hol pedig gyümölcse is megérhetett volna, ott nem szakasztott ki!

Jelenleg hiányzik még nálunk azon osztálya a bérlőknek, kik által lehetséges volna oly bérrendszert életbe léptetni, mely állandó haszonnal járna. Ha a hiány kipótoltatik — nemcsak valósz ütnek, — de bizonyosnak tartjuk, hogy Magyarország mezőgazdasági állapota és terménysége folytonos és állandó virágzásban fog díszleni. A földbirtokosok is minden kétséges aggodalom és fáradozástól menten — virágzó gazdaságukon örvendve — nyugalommal néznék bérbeadott birtokaik helyzetét, sőt készek volnának arra, hogy erélyes és nemes keblü gazdászoknak, kik birtokokat jó karban tartják, alkalmat nyujthatnak fáradozásaik gyümölcseit élvezni.

Itt ismét es a kérdés merül fel, vajjon honnan lehetne az ily derék bérlőket előteremteni? Bizonyára nem bujnak ki ezek sem egyszerre a földből, hanem kiképeztetésre idő kivántatik; mert mindig csak igaz marad a régi közmondás: „in natura non datur saltus"...

[illegible] magvakat [illegible] földbe kell elvetni, s igy — [illegible] ember munkálkodása — idővel minden szépen fog díszleni, csak a munka adassék meg a maga idején és helyén, hogy a gaz erőt ne vehessen a hasznos és nemes terményeken.

Most addig is — mig más alkalommal ismét megkisértendjük e tárgy további fejtegetését *) — elég legyen e néhány sor a haszonbérleti érdekében.

FINCK ÁGOSTON.

Vidéki tudósitások.

Somogy vidékéről.

Kedves barátom szerkesztő!

Megbocsáss, hogy tett igéretemet csak most váltom be. Szivesen ragadtam volna már tollat, hogy becses lapod számára megirjak egyetmást, mely vidékünkön a [illegible] társadalmi élet mezején felmerül [illegible] érdekességgel birt volna olvasói [illegible]

De annál érdekesebb politikai életünk kezdete, mely az országgyülés összehivására kibocsátott legmagasabb fejedelmi irat nyilvánosságra jutása pillanatától fogva, némi elevenséget öntött elaludt idegeinkbe, eltöltvén egyuttal kebleinket egy szebb jövő iránti reménnyel, melyet a hazafi kebel csak egy őrült álomhoz mert hasonlitani eddig, — vagy melyet csak a jövő titkaiba látnoki szellemmel beható erősebb lelkek vallottak. Most ismét élni akarunk, mert érezzük, hogy ahhoz jogunk van, kivált oly hosszu tetszhalál után, melybe egy következetesen megrontásunkra törő kormányzati elv taszitott bennünket.

És ez életnek első nyilatkozata, azon szemmesere és mozgalom, mely a követválasztások tárgyában napi renden van. Kit a viszünk? ez az első kérdésünk, mikor egymással találkozunk, s nem egyszer jövünk zavarba midőn e kérdésre annyi nevet hallunk emliteni, hogy szinte visszarettenünk, mintha ősi átkunkkal, a pártoskodást látnánk egész virágában ujra feltámadni sirjából. Ugyanis a tabi kerületben ez ideig mint követjelöltek következő nevek emlittetnek: Zichy Antal 1861-iki képviselőnk, Tallian Lajos cs. kir. kamarás ur és Dömény József ref. lelkész. Midőn ezt hallod, képzelem, csodálkozni fogsz azon, hogy oly név, s oly tehetség mint Zichy Antal nem elég erős arra, hogy minden concurrentia lehetetlenittessék. És pedig ugy van; mégis találkoznak, ezen itt emlitetteken kivül is nevek, melyek a küzdtérre akarnak kilépni, versenyezendők a közbizalom cserfa-koszorujáért. Majd meglássuk, kié lesz a győzelem de én ugy hiszem, megjósolhatom előre, hogy sokan elfognak maradni a pályán, mielőtt a czélig eljutnittak volna.

A lengyeltóti kerületben pedig, miután méltóságos Jankovich László ur a megye nagy örömére ismét azon diszes széket foglalandja el, hitünk szerint, melyben egy egész megye osztatlan tisztelete és ragaszkodása környezte 1861-ik évben, s fogja ujjolag környezni, az ő visszalépésével megürült követjelölti helyet, Kacskovics Ignácz ur fogja valószinüleg elfoglalni, azon kitünő észtehetség és szilárd jellem, kit fájdalom, a megye oddig is nélkülözni elég feledékeny volt, de hisszük, hogy most a tóti kerület e hibát, osztatlan bizalmának nyilatkozatával, helyre hozandja.

Annak idejében nem mulasztom el megirni, hogy a sok hivatottak között, kik leszenek a választottak. Addig is Isten velünk.

Oktober hó 12-én 1865.

Őszinte barátod.
KAZAY MIKLÓS. *)

Pécs, oktober havában.

Folyó hó 15. napján nyitotta meg a pécsi püspök ő nagyméltósága, szép számu válogatott közönség jelenlétében a báró Szepesi Ignácz által alapitott jogakademiát, mely 1848 óta zárva volt. A megnyitó beszédben, miután meleg kegyelettel emlékezett meg a nemeslelkü alapitóról, hálaját fejezte ki a magas kormány iránt, mely e tancsarnok ujonnani föléledése körül buzgólkodott, továbbá fölemlité a számos segélyzések közt, melyben az intézet részesült, nevezetesen a Schaumburg-Lippei herczeg 1000 frtnyi alapitványát, melynek kamatjai egy baranyamegyei születésü, arra érdemes jogásznak adatnak ösztöndijul. Végre a tanároknak és hallgatóiknak szivökre kötötte, a jogi pálya fontos voltát és annak hatásos befolyását a társadalomra. Ezen előadást az ideiglenes igazgató, ns. és ft. Jónás József kanonok ur beszéde követte. A lelkes szónok visszapillantást tartott az intézet multjára, fájó szivvel érintette a viharokat, melyek hazánk fölött elvonultak és az intézet fönállását is magokkal sodorták, továbbá megható szavakban fejezé ki örömét a jelen, szép reményekre jogositó idő földerengése iránt, melynek egyik következménye a jogakademia megnyitása lőn. Végre egy ezer forintnyi alapitványt tett le földtehermentesitő kötvényekben, melynek kamatjai 2 Magyarország vagy kapcsolt részeiben született jogásznak adatnak ösztöndijul. Pécs közönsége ezen férfiunak le nem róható hálaadóval tartozik bokros fáradozásaiért, a nevelés terén; ő legjobb férfierejét az ifjuság tanitásának szentelé, és mostan mint aggastyán hanyatló korában, midőn már mások partra szállanak, lekötik vitorláikat és a magány csendes révében keresnek nyugalmat, ő végső perczig éves a közélet nyilt tengerén, nemesen kiállva, mérges szeleit és veszélyes bajait. Reméljük és kivánjuk, miszerint a fáradságos munka az aggastyánt edzeni fogja, hogy még soká töretlen erővel fogja szolgálni a hazát és az emberiséget. A tanári kar jelenleg 3 tagból áll: ft. Szeredy, Verner és Herczeg urakból, az utóbbiak világiak. A hallgatók létszáma 30.

Politikai életünk hullámai a héten kissé lecsendesült; a megelőző mozgalom zaja már elhangzott. Követjelöltünk, miként azt a „Nádor" kávéházon csüggő nemzeti zászló is hirdeti, Angyal Pál, volt alkotmányos főjegyző. Megválasztatása nem szenved kétséget, minthogy ellene senki más föl nem lépett, s a mellett a választók teljes bizalmát birja.

A hosszu téli esték megrövidítése iránt már intézkedések történtek, Szigeti Imre, kedvelt szinigazgatónk — a mienknek mondjuk, mert most már több év óta boruban derülten nálunk mulat — beköszöntött már. Társulata a vidéki szinészek javából alakult. Kivánunk neki annyi látogatót mint Krathy-Bachik büvésznek, a közönségnek pedig egy kis rokonszenvet a dráma iránt, melyet a látványos ördögpilulák és a félmezü operettek leszoritottak szinpadunkról.

VÉCSI. *)

Hirek és események.

△ Botka Mihály első alispán ur okt. 20-án látogatá meg városunkat, s magán értekezletre hivta föl lakóit a zöldfa nagy termében, a hová csakis Nagy- és Kis-Kanizsának földmivelői, lobogók és zaj közt, nagy számmal gyülének össze. Alispán ur szép szavakkal üdvözlé a nagy számmal egybegyülteket s kijelenté, jövetelének czélját, mi a 3 kijelölt főbirót érdekli: hogy kit választ közülök meg a nép. Továbbá igéré alispán ur, hogy minden lehető figyelem a törvénykezés- és gyors igazságszolgáltatásra van forditva s különösen az eddig, sajnosan kezelt árva birtoknak jobban rendezésére, mely igéretre a keményen sujtott nép hála felkiáltása harsogott. Nyilvánitá továbbá alispán ur, hogy a megye nagyjai igen szivükön hordják N.-Kanizsa városának ipara, kereskedelme felvirágzását s az eddigi leirhatlan rosz utak javitását; ezen szép igéretek dörgő éljent keltettek.

Az egybegyültek egyhangulag Inkey Kazimért kiálták ki főbirónak, mire elnök ur zárbeszédében kéré a jelenvoltak csendes szétoszlását. Ezek után: a város értelmisége kérte fel alispán urat egy magán értekezletre, melyben polgáraink előadák a város szomoru állását; miután Vlassich Antal, város biró ur, már harmadszor beadta lemondását, határozottan kijelenté, hogy ha legközelebb terhes állásától föl nem mentetik, kénytelen a tanácstermet elhagyni. A jelenlévők kérék a tiszteletben álló s igazságszerető Inkey László urat, fogadná el a főbirói állást, ki helyettese által határozottan lemondatott annak elfogadásáról; minek betöltésére majdnem Martinkovics Károly ur kényszerittetett; itt sem érte czélt a gyülekezet, kénytelen volt megnyugodni Inkey Kazimir urral, ki a napokban át is veszi állását. Ennyiből állott az alispán ur városunkbani első látogatása.

△ Mint már előbbi számunkban jelentettük: a nagy-kanizsai gymnasium száz éves ünnepélye megtartása f. évi november hó 5-én leend, mely ünnepélyes megtartásra a rendező bizottmány nagy szorgalmat fejt ki, különösen ennek tevékeny elnöke. Az ünnepély előleges programmja következő: Fél kilenczkor a város templomában nagy isteni tisztelet, melyet a helybeli gymnasiumi ifjuság zenével és négy hangu énekkel kisérend; ennek végeztével az ifjuság, lobogója élén a Zöldfa nagy termében vonuland, hol az ünnepélyre alkalmas ének- és szavallatok adatnak elő; fél két órakor nagy társas ebéd, személyenként 2 frtért, mi alatt a főt. Könnye Alajos igazgató ur által szerkesztett „Emlék-füzér," alkalmi versezet kiosztatik, ugyszintén az ifjuság dalárdája és a helybeli zenekar működik.

△ A helybeli dalárda oktober 21-én hangversenyt rendezett a leégett kis-kanizsaiak felsegélyezésére, mi annyiból nem volt ügyesen rendezve, mert nemcsak hogy nem segélyezhették, sőt ők égtek bele. Ez alkalom ujból elég bizonyság, hogy pártszakadás romlásra vezet, ellenben egyesülés diadalmat arat.

△ A sopron-kanizsai vasut megnyitása óta a helybeli posta hivatal teendője jóval szaporodott, daczára hogy higgadt kitartó és munkás egyénekkel bir, mégis alig győzik, reggeltől néha késő estig a napi teendőket befejezni. Kereskedelmünknek különösen jól esik a helybeli indóházban felállitott postahivatal mely naponta délig fogad el pénz- és levélküldeményeket, ha jól értesültünk Gelsén is postahivatal állittatik fel.

△ A medve tánczoltató oláhok még soha sem látogatták oly nagy számmal környékünket mint jelenleg, csoportonként jönnek 10—15 medvével, érkezésök fellármázza az egész város ebeit, melyek irtózatos diszharmoniában törnek ki.

△ Többször emlitettük már a vásári alkalmakkor megjelenő koldusok erős figyelemmeli kiséretét, kik annyi csonkitott gyermek jelenlétében támadják meg a járó kelő népet énekeikkel adakozásért. A mult napokban is egy furcsa eset adá magát elő városunkban, mi egyrészt sajnálatot másrészt ingert okozott; egy kegyetlen anya hibásan szült 10 éves gyermekét 10 frtért adá el a koldusoknak, a szegény gyermeknek fájdalmas sirás közt kelle szülő anyjától elválni. Több helybeli polgár kifakadására, a hatóságnak feljelentetett, s az elhurczolt gyermek anyjának visszaszolgáltatott.

△ Bényei szintársulata Székesfehérvárról ide szándékozik, de nem hisszük, hogy zöldágra vergődjenek, mivel alig birjuk pénzszüke miatt az adó behajtó katonákat kielégiteni.

△ Hazánkban ismert jó hirben álló Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedésében megjelent és általa minden hiteles műkereskedőnél megszerezhető 50 nyitány négy kézre, ára 10 frt, az első kötet már megjelent és e lapok kiadó hivatalában megtekinthetők, ajánljuk a zene kedvelők figyelmében.

Kaposvár.

⊙ Szillból következő levelet vettünk: „Tisztelt Szerkesztő barátom! nálunk már megkezdődött a szavazás; csakhogy a voksokat tenyérrel osztogatják egymás arczára. Alig van kerület, melyben a nép több csábitásnak, hitegetésnek volna kitéve, mint nálunk. A votum fejében nem egyedül nagyokat iszik és gyakran, hanem holmi elázott kortesféléktől ilyen predikatiókat hallgat: ha N. N. lesz a követ, ne busuljon akkor sógor koma, bátyó, atyafi stb. nem fizet ön sem pénzt, sem lélekbuzát papjának, ingyon tartozik hiveit szolgálni. Elengedik az adót, monopoliumot (bárha jó jós volna?) Ha ön közibénk jönne, elfordulna a 19-ik századhoz épen nem illő tettektől!!

A mennyire sajnáljuk azt, hogy népünk bizonyos része még annyira neveletlen, mikép saját érdekeit sem tudván felfogni, embereit nem választja meg s legdrágább kincsét — szavazási jogát — is nem önön jóléte, szellemi kincsei megörökitésére osztogatja, hanem boréert, hasztalan czifra igéretekért, — épen ugy fájlaljuk azt, hogy értelmiségünk erélyesen fel nem lép s a nép élére nem áll, jó uton vezetni, felvilágositani. Azt meg plane nem foghatjuk meg, hogy egy mivelt egyén, nem szellemi tulajdonai, jellem és hazafiságával akarja részére hóditani a népet, hanem bor, czifra lobogó, kukoriczaföld-osztás stb-ivel. Napjaink kiáltó szegénységei.

* Őszödről, a Balatonpartról irják nekünk: Nem tartom érdektelennek az alábbi eseményt veled szinte közölni.

Az ostoba babonáskodásnak egy ujabb szomoru példáját kell registrálnom. A mult napokban ugyanis Őszöd-községben egy parasztnő két éves unokáját, kit állitólag rosz kéz verése betegségbe ejtett, kigyógyitandó vasfazékba vizet forralt, hogy annak gőzére tartsa. Midőn azonban e müttétet végzendő, a

*) [illegible] fogadja a Szerk.

*) Mindig örömmel fogadja becses tudósitásaidat a Szerk.

*) Továbbra is kérjük tudósitásait. Szerk.

gyermeket a lobogó forró viz fölé tartotta és kezei között forgatta — a gyermek a forró vizbe hullott, s mire abból kivenni tudta volna, annyira összeégett, hogy 24 órai iszonyu kinlódás után, lelkét kiadá. Megjegyzendő, hogy ezen nő a kéthelyi szentkutnak buzgó látogatója volt, ki az abban látott csodadolgokról egész pathossal szokott községbelieivel regélni.

° Okt. hó 19-én volt Tabon az értekezlet, az e kerület követjeleltje kitüzése érdemében. Mind biztos forrásból tudjuk, Zichy Antal megválasztása bizonyosnak tekinthető.

° Mikében is értekezlet volt; gróf Somssich Imre a kerület jeleltje. Több mint háromszáz volt azok száma, kik — lobogókkal, — éljenekkel, köszöntötték be hozzá, felkérni öt, hogy fogadja el a választó kerület öszpontosult bizalmát. Nagy lakoma volt számtalan teritékre, jó kedv és felköszöntések közt, gróf Somssich I. bizonyos követe a N.-Attádi vál. kerületnek.

⊙ Ö cs. k. ap. Felsége kaposmérei Mérey Károlyt, Somogymegye eddigi főispánját ezen méltóságtól kegyelmesen felmenteni és eddigi hü és buzgó szolgálataiért, legmagasabb megelégedését nyilvánitani méltóztatott. Ki mielőtt a székvárost elhagyta volna, a városi kórház számára 20 frt, a szegények számára ugyan 20 frtot ajándékozni szives volt.

⊙ Méltóságos Jankovich László, mint 1861-ből feledhetetlen s Ö Felsége által ujabban, legkegyelmesebben kinevezett főispánja a megyének, a napokban érkezett meg a székvárosba, egész csendben. Még az napon a tisztelői kart elfogadni méltóztatott, melynek élén Bernáth József I. alispán s kir. tanácsos ur üdvözölte; Ö méltósága válasza rövid volt, továbbra is szorgalomra serkentvén az illetőket. Majd a városi küldöttséget fogadta, s a székváros közönségét jó indulatáról, gyors igazságszolgáltatásáról biztositotta.

⊙ Oktober hó 27-én a megye főispánja, Jankovich László ö méltósága ujra a székvárosba érkezett, egyéb kormányzói teendőin kivül a hivatalok megvizsgálása végett. Este a székváros közönsége — bebizonyitani irányábani ragaszkodását, türhetlen hüségét s egy szivvel, lélekkeli támogatását nehéz állásában, — fényes kivilágitást és fáklyásmenetet rendezett számára, melynél a nagy közönséghez intézett lelkes szavait többszörös, s szünni nem akaró riadó „éljenek" fogadták. A fáklyák világánál eszünkbe jutottak a válságos napok, melyeket éltünk, s melyekből, hogy kibontakozhassunk a kivánt révbe juthassunk, ha valaha, most szükséges ép oly higgadt lélekkel, mint a nagy közönség érdekeit hiven szolgálni kivánó törekvéssel oda működni, hogy a megye megosztatlan erővel álljon helyt a téren, mely nyitva áll előtte s el nem szalasztani az alkalmat, melyel — habár küzdve — a valódi törvényes álláspontot elérhetjük. Feladatunk tehát — egy jobb jövő reményében — támogatni minden erőnkkel azt, ki a megye kormányzására hivatott s ki — hisszük — azon nagy népszerüséggel, melyel bir, minden törekvésével azon leend, hogy a palotákban ugy, mind a gunyhókban, a közérdeket kielégitse s tanácstermét a nép képviselői is mindig nyitva találandják.

° A szigetvári választó kerületből következő uj követválasztási nótát kaptuk:

„Veres bogyó az én jelem,
Olyan tiszta, mint a lelkem.
Igazság van irva rája,
Éljen Bitto István pártja."

A szilli választó kerületből Kovacsics Öszinte pártja ezen contra-dalt dalolja:

„Ha hull is a dér Öszönte,
Azért mienk az Öszinte!
Ha biczeg is a Kovacsis,
Többet ér, mint három Sóstics."

(Folytatjuk.)

° Megjelentek Kaposvárott „Követválasztási nóták" 8000 példányban. Ára 10 kr o. é. A füzetben benne van mint a 8 választókerület nótája. Irta: Buzogányos.

° Lengyel-Tótiból irják nekünk: Miután kegyeletünk és szeretetünk kedves választottja, most már közörömünkre főispánunk mgos Jankovich László ur mind követjelöltünk visszalépett; az e hó 9-én az intelligentia részéről Kaposvárott nyilvánult ama óhajhoz, mely szerint a visszalépett helyett Kacskovics Ignácz ur mint megyénk egyik legkitünőbb jelese körül sorakozzunk — a nép is hozzájárult; és ezen hozzájárulásának oly szép jelét adta, mely feljegyzésre méltó, és mely öntudatos egyetértésről tesz tanuságot.

Alig hangzott el ugyanis a hir, hogy a clerus e hó 19-én t. Kacskovich urnál tisztelegni akar, a csak fél nappal előbb értesitett községek felhivásomra tömegesen özönlöttek Lengyeltótiba; honnét a nemzeti zászlónak egy lovas által elővitele, zenével és dörgő „éljenek" közt diszes fogatok és szekerek hosszu során elindult a negyedfél száz menő közönség Tótgyugyra követjeleltünk lakásához, hogy ott benne helyezett bizalmának kifejezést adjon.

Nem akarom az üdvözlő beszédek és ezekre mondott válasz és tisztelt követjelöltünk szóval előadott politikai hitvallását részletezni, röviden csak annyit jelzek, hogy ö Deák párti és tágus ismeretet tanusitó előadásával is igazolta azon szép reményeket, melyeket a Zala-Somogyi Közlöny e hó 30-iki számában tisztelt személyéhez kötött, és hogy azon nap mint közös egyetértésünk és szeretetünk záloga örökké fog élni emlékezetünkben.

SPERGELY IMRE.

TARCZA

Nem kérem....

(Saphir)

Nem kérem én szerelmed,
Nem érdemlem meg ezt.
Kevés az mért konyörgök,
Egy az, mért szivem esd.

A rózsát kebeledről
Egy boldogabbnak add;
Add másnak barna fürtöd,
Add másnak szép szavad.

Add másnak mosolyodat,
Add másnak szivedet,
Add másnak álmaidat
S égi tekintetéd.

Adj másnak mindent, mindent
Csókod, esküd, kezed:
Nekem és szerelmemnek,
Add csak egy könnyedet.

Tiszta jellem!

Hogy a tiszta jellem előtt
Szeretve meg nem hajoltok:
S mi koszorut érdemlene
Megvérzitek a homlokot...
Es hitványság csak tőletek,
S még szeretni valók vagytok.
A szép jellem, ily törpeség,
Között, még csak szebben ragyog!

De, hogy a pénz, s hitvány jelek
Ragyogása ugy elvakit;
Hogy kit arczon kellne ütni
Csókoljátok, lábnyomait...
Hitványságnál több tőletek.
S ki nem gyülöl ily világot,
Szeretetet még nem érzett,
Szép jellemet még nem látott!

CSEPELYI SÁNDOR.

La Valiére herczegnő élete

Egy névtelen és 1705-ban Kölnben megjelent franczia kiadás után forditotta

RÉNYI REZSŐ.

(Folytatás)

Ö felsége megmutatandó, mennyire becsüli es ajándékot, több napon at viselte, s kevéssel ezután ő megbecsülhetlen gazdag öltözéket küldött La Valiére-nek egy gyémántos öv s egy ruha derék kiséretében, mely hasonló voltához, mit a királyné viselt. Ö felsége az angol követek jelenlétében Vincennesben hadi szemlét tartott. La Valiére ott szinte megjelent azon ruhák egyikébe öltözve, melyet a király ajándékozott neki, a gyémántövvel és derékkal. A mint fogata megérkezett, ő felsége azonnal mellé ugratott, s az eső daczára fedetlen fővel állott a fogat ajtajánál másfél óráig. Távozván innen, mint egy 12 lépésnyire a királynő fogatával találkozott, köszönt s tovább ment.

Nyolcz vagy tiz nap mulva szerelmeseink Versailles-be mentek mivel pedig nyilván titkos ügyben utaztak, azért egyedül kivántak távozni. Ott maradtak 10 vagy 12 napig s külömbféleképp mulattak.

Mivel pedig nincs oly neme az örömnek, hogy bizonyos mérvben meg ne zavartassanak, a Párisba való visszautazás egy véletlen által boldogságukat megszakitá. La Valiére szerencsétlenül leesett a lóról; s bár sérelme nem volt nagy, mégis mivel a király kedvese volt, bukása nem tekintetett közönyösséggel, söt ő felsége rögtöni ér vágását kivánta. La Valiére lábain kivánta e mütétet alkalmaztatni, s ez külömbféle észrevételekre adott alkalmat. A király jelen akart lenni egész mütét folyama alatt s éppen ez sikertelenité, mert folytonos beszédo és figyelmeztetései által oly zavarba hozta a sebészt, hogy ezen boldogtalan két izben ismétlé a vágást a nélkül, hogy egy csepp vért bocsáthatott volna. Ö felsége kedvesénél többet szenvedett, több izben egészen elhalványult, halál fehérré válván arcz szinében. De még halványabb levén azután, midön a sebész La Valiére erét harmad izben is megvágván, lábát megrántja, s a mozdulat következtében az érvágó gerelye a seb nyilásba törött. Ö felsége közel kétségbe esett, s annyira megharagudott a szegény sebészre, hogy egy lábrugással a szoba másik oldalába taszitott. Más s bészt hivattak tehát, s mig ez megérkezett, addig a király kedvese lábát ölében tartván, mindent elkövetett, mit elkövetnie kelle, hogy a történtek feletti éles fájdalmának jeleit adhassa.

Az ujdon érkezett sebész jobban látott dolgához mint elöde, a gerely hegyét kivette a sebből, és a beteg erét szerencsésen felvágta. Bár mi csekély volt La Valiére baja mind a mellett, egy hóig feküdte meg ágyát. A király éppen ez időben akart Fontaine-Bleauba távozni, s e közbe jött véletlen 10 12 nappal hátrálta utazását. Végre mégis elutazott, nem minden bánat nélkül. Távolléte sokáig nem tartott, különben is egész tartama alatt jöttek — mentek Párisból Fontaine-Bleau-ba s innen Párisba a levelek. Ime itt mutatványul közülök, melyet La Valiére irt.

Levél.

„Mily teher szeretni oly bűvös bájos fejedelmet mint ön! Mióta nem láthatom minden nyugtalanit, s nincs egy pillanatnyi nyugalmam. Miórt oly szeretetre méltó ön? vagy miért nem jön ön felviditani egy szivet melyet távolléte szerencsétlenné tesz? Nincs az életnek előttem öröme mióta ön távozott, s ha folyton önre gondolni nem lenne egyedüli vigaszom, nem tudom mi lenne belőlem!!

Ha La Valiére asszonyság érzé a király távollétét, nem kevésbbé érezte ezt a király is, La Valiéret tekintve, irt is neki mint következik:

Levél.

Sem türelmem, sem szerelmem nem kevesebb az önénél; szivem sok rosz perczeket idéz elő. Sajnáljon engem kedves gyermekem, vegyen részt fájdalmamban, s legyen meggyőződve, hogy én osztom mindazon kellemetlent, melyet önnek távolléte szenvedésül adott. Hol önt nem látom, nem találok legkisebb gyönyört sem; s ha szivemnek jelen helyzetéről az önére itélek nem kétlem, hogy szenved a mennyit szenvedhet az, ki szivéből és forrón szeret.

Alig inditatott utnak e levél, hogy a királyt e vágy kedvesét látni erősen meglepte. Mivel pedig nem távozhatott, levén a tanácsban több fontos ügy tárgyalandó, melynél személyes jelenléte szükséges volt, Saint-Aignan herczeget küldé hozzá. E herczeg sokkal hüségesebb, szorgalmasabb és sokkal jobb akaratu volt, semhogy rögtön utnak ne indult volna. Elutazott tehát, s két nap mulva megérkezett La Valiére asszonysággal. Szerelmeseink néhány napig nem látván egymást, mit ezalatt nélkülöztek kárpótolák. Ha az örömük nagy volt, a királyné szomorusága se volt kissebb, mert e szegény nő férjét majd minden éjjel vigyázta, s elég kiserüsége volt, nem is számitva idu azt mit ezen utolsó összejövetel okozott. De legelviselhetlenebb volt reá nézve, hogy a király álmában is kedveséről beszélt, ki lelkét egészen betölté.

Az udvar rövid időre még Fontaine-Bleauban maradt s azután Versailles-ba ment.

A király még folyton azon ragaszkodással viseltetett La Valiére iránt mint előbb, ugy hogy a körén kivül töltött pillanatokat elveszetteknek tekinté. E szerencsés szerető nem is mulasztott semmit ily nagy fejedelem szeretetét táplálni, söt minden oda mutatott, hogy a szenvedély örökös leszen. La Valiére sem szelleméből sem nemes modorából nem veszitett. A mint pedig kinyilatkoztatá a királynak, hogy ő egyedül csak személyét szereti, nem is élt vissza soha e fejedelem szerelmével, söt oly kényes volt, hogy a királynál senkiért sem könyörgött; lehet azért, mivel ismerte a király ellenszenvét az adományozás ellen, vagy azért, mivel mutatni akarta, hogy személye betölt mindent, s mindazt, mit neki mond maga az önzetlenség. Ezért a király többször megdicsérte, és nyilván kimondá, mikép soha érdekeltelenebb személyt mint La Valiére-t nem ismert. Azonban ha szelleme bájai mindig ugyanazok voltak is, a testiek mégsem tartották fel magokat. Iszonyuan megsoványodott, csak is oly szerelmesnek kellett lenni mint maga a király, hogy kedvet leljünk benne. Mindazonáltal még soká szerette öt, vagy legalább a külszint oly szerencsével menté meg, hogy öt valóban szeretni látszott.

Ámbár a finnyások nem fogadják az érdemtelennek látszó áldozatot készséggel, s a nők előzékenysége mindig ellenkező eredményt szül, mint melyet maguknak igértenek, mégis voltak az udvari hölgyek között többen, kik teljes bizonyossággal már az ut felét meghaladták.

(Folyt. köv.)

Gazdasági tudósitás.

N.-Kanizsa, okt. 31. Jobb vételi forgalom következtében gabnaáraink emelődtek 5—10 krig, de hogy meddig tartja igy magát, bizonytalan. Mi jegyzünk: Búza 3 frt — 3 frt 40 kr. Rozs 2 frt 40 kr. — 2 frt 50 kr. Kukoricza tavali 2 frt. 10 kr. — 2 frt. 20 kr. Idei 1 frt. 70 kr. — 1 frt. 75 kr. Árpa 1 frt. 50 kr. — 1 frt. 80 kr. Bab fehér 4 frt. 25 kr. Tarka 3 frt. 50 kr. mérőnként.

Kaposvár, okt. hó 27. Mindig szép meleg, kellemes őszi idő. Vetéseink kitünő állásban. Legelőink annyira gyarapodtak, hogy ha fagy nem jő, marháink, nyájaink sokáig el lesznek látva kint. Az eleségár ismét csökkent pár krt; nagybani vásárlások épen nem történnek.

Nyilt posta.

Vécsi: Máskorra is kérjük becses figyelmét. Tessék velünk nevét tudatni.

S. B.-nak: „oriva" — „oriva." A beverő művet mielőbb várjuk. Azonban ne csak az jöjjön magánosan; a néptrevelést se hagyják; e téren kell jelenleg legtöbbet tennünk. Remete Pált köszöntjük, ő se feledkezzék meg.

K—y Miklósnak: Valahára: sajnáljuk, hogy mult számunkra megkésett; mindig a hó 5. 15. 25-re küldd czikk és leveleidet. Fogadd üdvözletünket. A dalokat is adni fogjuk. Pár nap mulva egy meghivás megy számodra, kérlek benne eljárni

J. G.—nak. Veszprémben: A levelet elküldtük.

Mecsekhátinak: Köszönjük a megemlékezést; levelünk menni fog. Sajnáljuk, ha a térről visszalépne, melyen a t. közönségnek annyi érdekkel szolgálhatja.

S. Lengyeltótiban: Megkaptuk küldeményét, egy csomag elment számára, tessék vele rendelkezni.

Sz. J.—nek, Lellén: A meglepetést köszönjük s küldjük szives üdvözletünket. A viszontlátásra.

A mely munkák közlésre elfogadva vannak, türelemre kérjük t. iróikat míg sorrendben közöltetni fognak.

V.—nak, a Dráva mellé: becses levele már későn jött erre a számra; a jövőben adjuk. Általában kérjük t. levelezőinket, a követválasztási mozgalmakról gyorsan és pontosan tudósitani bennünket.

Jákóba: Ha mükség lesz, kérjük becses tudósitásokat.

Marczali vidékre: Magunk sem tudjuk, ki irta? hanem azért rendelhetünk belőle a menyei kegsik.

S. G.—nak: Küldeni fogjuk, csak kis türelem.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

HIRDETÉSEK.

Kölcsön-pénz amortisatiókra legjutányosabban eszközöltetik Scherz M. J. által Nagy-Kanizsán, Benczián féle házban. 1*—

HIRDETÉSEK.

[illegible]/1865 2—3

HIRDETMÉNY.

Bisics György mighetvári lakós hitelezőinek összehivása.

Somogymegye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Kiss Bálint felperesnek Bisics György elleni keresetében a kielégitési végrehajtás utóbbinak mighetvári 587. sz. t.-j. könyvben A † 580. hr. sz. a. foglalt házhelyére adatván elrendeltetvén, az árverési feltételek s a kielégitési sorrend megállapitása tekintetéből hitelezőknek tárgyalási határnapul f. é. november hó 10. napjának reggeli 9 órája kitüzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésök esetében a fennebbi ügyletek birólag fognak megállapittatni.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik a kijelelt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek.

Kaposvár oct. 6. 1865.

Somogymegyei polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

[illegible]/1865 (2—3)

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Somogymegye polg. törvényszékének, mint telekkönyvi hatóságnak részéről közhirré tétetik, hogy Kosztrics Márko és Bencz Áronné felperessége alatt Szücs János hosszufalusi lakós elleni követelése fedezéseért lefoglalt s a Hosszufalu község 51 száma telekjegyzőkönyvében A I alatt foglalt egy negyed telek birtok birólag 1000 frt o. é. becsült ingatlanok Hosszufalu községben a helyszinén f. é. november hó 9. napjának reggeli 9 óráján — mint az első határnapon — elárvereztetni fognak; a második árverési idő, ha netán az első vevő nem találkoznék, f. évi dec. 9-ik napjának reggeli 9 órájára a helyszinére kitüzetik, azzal hogy akkor fennebb kijelelt ingatlanok a becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverési feltételek a törvényszék irodájában mindenkor megtekinthetők.

Kaposvár okt. hó 6. 1865.

Somogymegye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

[illegible]/65 3—3

HIRDETMÉNY.

Hunkár István hitelezőinek összehivása! Somogymegye polgári törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Szály Antalnak Hunkár István elleni keresetében a kielégitési végrehajtás utóbbinak A. Gombai 65. sz. t. j. kvben A I a. 371. 466. 522. hrsz. alatt bejegyzett részbirtokára elrendeltetvén, árverési feltételek s a kielégitési sorrend megállapitása tekintetéből hitelezőknek tárgyalási határnapul f. évi okt. hó 31. napjának reggeli 9 órája kitüzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésök esetében a fennebbi ügyletek birólag fognak megállapittatni.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik a kijelelt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek.

Kaposvár szept. hó 18. 1865.

Somogymegye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

[illegible]/1865 2—3

HIRDETMÉNY.

Froits Mátyás hitelezőinek összehivása!

Somogymegye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Landler Jozsefnek Froits Mátyás elleni keresetében a kielégitési végrehajtás utóbbinak a Potony 2. szám t. j. könyvében A I. alatti negyed telek birtokára elrendeltetvén, az árverési feltételek s a kielégitési sorrend megállapitása tekintetéből hitelezőknek tárgyalási határnapul f. évi november hó 14-ik napjának reggeli 9 órája kitüzetik; mire hitelezők azzal hivatnak meg, hogy meg nem jelenésök esetében a fennebbi ügyletek birólag fognak megállapittatni.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik a kijelelt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig ide bejelenteni siessenek.

Kaposvár, okt. 6. 1865.

Somogymegye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

1890/65. 2—3

ÁRVERÉSI hirdetmény.

Somogym. polg. törvényszéknek, mint telekkönyvi hatóságnak részéről közhirré tétetik, hogy Gold József marczali lakósnak felperessége alatt Orbán Ferencz örököst Jákói lakósok elleni követelése fedezésére lefoglalt s a Jákó község 21. sz. t. jegyzőkönyvében A I alatt foglalt és 2000 o. é. frt becsült egész telki, — A II alatt foglalt és 400 o. é. frt becsült egy nyolczad telki, — A ‡ alatt foglalt és 1600 o. é. frt becsült 268 és 227/62 hr. számu ingatlanok Jákó községben a helyszinén folyó évi november hó 7-dik napjának reggeli 9 óráján — mint az első határnapon — elárvereztetni fognak; a második árverési idő, ha netán az elsőn vevő nem találkoznék, f. évi dec. 7. napjának reggeli 9 órájára a helyszinére kitüzetik, azzal hogy ekkor fennebb kijelölt ingatlanok a becsáron alól is eladatni fognak.

Az árverési feltételek a törvényszék irodájában mindenkor megtekinthetők.

Kaposvárott, okt. 6 1865.

Somogymegye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

Hirdetmény.

A budai cs. kir. katonai ruházati bizottmánynak f. é. oktober 14-én 3345. sz. a. kelt közlése szerint, a használaton kivül helyezett, használható és nem használható nyereg-börök eladására, Budán f. é. november 2-án nyilvános árverés fog tartatni, a mi ezennel az árverezni kivánók érdekében közzé tétetik.

Az illető árverési feltételek, a soproni kereskedelmi- és iparkamaránál betekinthetők, valamint ezek megkeresés folytán irásilag is közöltetni fognak.

Sopron, 1865. oktober 16-án.

A kereskedelmi és iparkamara.

„APIS"

állatbiztositó-bank Osztrák-honra Bécsben

tagjainak kölcsönösségére alapitva.

A társulat biztosit:

[illegible] minden veszteség ellen, melyek a) bárminemü dögvész, b) [illegible], c) rögtöni balesetekből származnak. Minden részletes tudósitás adására, vagy biztositások elfogadására ajánlkozik a

nagy-kanizsai főképviselőség.

Irodája: Kanizsán [illegible] számu, a.

LEINNER & NEUBERGER
ügynökök.

Ezenkivülben a következő ügynökségekhez fordulni:

a) Zala-megyében

- Csáktornyán Deák József, kereskedő urnál.
- Devecser, Steuer József, kereskedő urnál.
- Zala-Egerszegen Hublnszky Adolf, kereskedő urnál.
- Keszthelyen Weisenseil és Baster kereskedő urnál.
- Kővágó-Eörsön Rosenfeld Jakab, kereskedő urnál.
- Alsó-Lendván Moser Dániel, orvos urnál.
- Rendeken Weisfeld Adolf, tanitó urnál.
- Sümegen Dorner Cajetán, kereskedő urnál.
- Szántón Bräutigam Ferencz, tanitó urnál.
- Tapolczán Wolf Sándor, kereskedő urnál.

b) Somogy-megyében

- Nagy-Atádon Frindländer Salam., vaskeresk. urnál.
- Barcson Kremzir Károly, kereskedő urnál.
- Boglároń A. Barovich szállitó urnál.
- Csurgón Mayerhofer Salamon, kereskedő urnál.
- Igalon Kraus D. kereskedő urnál.
- Kaposváron Rechtnitz Armin, aranyműves urnál.
- Kovácsi pusztán Klein David, kereskedő urnál.
- Német-Lad. Blau Ignácz, kereskedő urnál.
- Lengyeltótin Schwarzenberg József kereskedő urnál.
- Marczaliin Istl Sándor özvegye kereskedésében.
- Szent-Miklóson Bauer József, tanitó urnál.
- Samon Grünwald J., kereskedő urnál.
- Szigethváron Cobárits Kár., kereskedő urnál.
- Szillin Spitzer B. kereskedő urnál.
- Szulokon Kantner és fia kereskedő uraknál.

c) Baranya megye.

- Dárda Kohn Moritz kereskedő urnál.
- Rácz Kazáron Grosch János kereskedő urnál.
- Mohácson Auber nep. János kereskedő urnál.
- Pécsen (Fünfkirchen) Hartmann A. kereskedő urnál.
- Duna-Szekcsőn Henneberg János, jegyző urnál.

d) Tolna-megye.

- Báttaszéken Lusst Fülöp, kereskedő urnál.
- Donyhádon Engel Sám. G. kereskedő urnál.
- Döbröközön Honig Lipót, kereskedő urnál.
- Dombováron Hödel Ferencz, állat-orvos urnál.
- Ozddon Fischer József, kereskedő urnál.
- Duna-Földváron Nadhern Pál, kereskedő urnál.
- Gyula-Javánczán Stern Jakab, kereskedő urnál.
- Högyészen Rausz István özvegye és fiainál.
- Pakson Bun Gusztáv kereskedő urnál.
- Regölyén Berger József, jegyző urnál.
- Simontornyán Horváth Károly jegyző urnál.
- Szexárdon Alhanich J. Gy. nagybani borkeresk urnál.
- Tamásin Hirsch Moritz, kereskedő urnál.
- Tolnán Maixner Antal, kereskedő urnál.

Ügynökséget átvenni szándékozók kéretnek, előbb Leinner és Neuberger-féle n.-kanizsai főügynökséghez fordulni, hol a további tudósitások nyerhetők.

Az állatbiztositás és a község.

(A „Neue Freie Presse" 1865-ki május 2-ki 241. számu esti lapjában megjelent czikk alapján.)

Az csak most behozott állatbiztositás, kifogáson kivül oly nagy társadalmi fontossággal bir, s oly nyomatékos tényezője az összes-nemzeti-jóllétnek valamely népnél, s különösen a mely csakugyan teljes joggal tulnyomólag földmives országnak neveztetik, miszerint nem lehet e tárgyat elég gyakran érinteni, s annak egyes pontjaira a figyelmet felhivni.

Jelenleg is egyik pont az, mely kiváló figyelmünkre méltónak látszik. Ugyan is: a statistikai adatok s gyakorlati tapasztalatok teljes hiánya mellett, egy szilárdan müködő állatbiztositási egylet igazgató tanácsa csupán megitélhetően magas dijak kiszabására van kényszeritve, nehogy később pótló fizetések behajtására legyen szorulva. Mi itt a kölcsönösen biztositó intézeteket tartjuk szem előtt, mint melyek jelenleg nálunk egyedül működnek. Az előre látó szemes ember mind a mellett a biztositást megköti épen azért, hogy mindenesetre védve legyen, s annál is inkább, minthogy a kölcsönösség elvénél fogva, a netaláni nyeremény a biztositó javára is válik. De a nagyobb rész, különösen pedig a kisebb gazdák — még sem birják a dijmennyiséget kiteremteni; másoknál a felvételi költségek, stb. kerülnek nagy áldozatba; röviden az oly szükséges és áldásos intézet talán még hosszabb időt igényelend, mig általánosan el leend terjedve. És ezen akadályok nem lényegesek, vagy is nem ezen biztositási ág lényegén alapuló természetiek, hanem tisztán mellékesek, ugymint a pillanatnyi pénzszükségben, s más ily eseményekben gyökereznek, melyeknek az egyén sokkal inkább ki van téve, mint valami testület p. o. egy község.

De egy hasznosnak elismert dolgot — nézetünk szerint — nem kell sokáig húzni, halasztani, sőt minden egyénnek kötelessége oda törekedni, hogy az közjóvá váljék, s ugy hiszszük, miszerint ehhez való eszközt lehetne találni, csakhogy az illető községek, tulajdonképen a községi elöljárók maguk vegyék az ügyet kezükbe, s munkáljanak egyesült erővel a közjóra. Ugyanis, ha valamelyik biztositó intézetbe egy egész testület belép, akkor tagjainak tetemes dijmérséklés engedtetik. Épen ez történik a tüzbiztositásoknál is, hogy ha terjedelmesebb s több épületek stb. egy összefüggésben biztosittatnak. És ez tökéletes igazság is, mert a biztositó társulat általában tetemes összeget kimél meg, ügynöki dijakban, netaláni felvételi költségekben; kár esetében sokkal könnyebb átnézetet, s ez által egyszerübb ellenőrködést is nyer s a t., röviden, oly előnyei származnak a társulatnak, melyeknél fogva a biztositó testületnek a szokott rendes illetékekből nem épen lényegtelen mennyiséget engedhet el.

Nézetünk szerint egészen hasonló esetnek kellene az állatbiztositásnál is életbe lépni. A mint a tüz- és életbiztositásnál nagyobb testületek stb. szivesen csatlakoznak egy társulathoz, s az által lényegesb eredményre jutottak, épen ugy hiszszük mi, hogy ily eljárás az állatbiztositásnál is igen kivánatos, és itt épen a községek azok, melyeknek mi az első lépés megtételét javasolnánk. Igy — p. o. tudva van, miszerint az „APIS" nevü állatbiztositási egylet oly esetben, midőn nagyobb községek együtt biztositanak, tetemes engedményt nyujt, — minőt, önkint érthetőleg, egyes biztositásoknál nem nyujthat. Igy valamennyi tagnak külön-külön fizetett illetéke, együtt véve jóval többre megy, mint mikor az egész község — mint ilyen — biztosit. Az innen származó rabbat (nyeremény), melyet a társaság a községnek nyujt, — ez által iskolai, vagy más egyéb községi czélokra forditható. Ezen előny természetesen azonnal megszünik, mihelyst nem a község — mint ilyen — hanem annak egyes tagjai biztositnak. Mi tehát sürgetőleg ajánljuk a községek elöljáróinak, lelki pásztoreinak, kik a falun különben is, már magasabb értelmiségük- és képzettségüknél fogva tetemes befolyással birnak — miszerint oda munkáljanak, hogy az összes lakosság örömest rakja össze filléreit az egész állatsereglet biztositására, s ebbeli ajánlatukkal egy előttük szilárdnak ismert társulathoz forduljanak. Ennek eredményei, az illető községek vagyoni állapotának javulására — nézetünk szerint — minél előbb ki fognak tünni, és magukat teljes joggal a vagyonosabbak közé számithatják, miután pénzeiket egyéb fontosabb (p. o. az imént érintett) czélokra fordithatják, mivel sem saját sem pedig tagjaiknak állatai végett aggódniuk nem kell, — mi által azonban mi természetesen nem azt akarjuk mondani, miszerint a kellő óvatosság és vigyázat elmulasztassék, — és dögvész idején tagjainak elszegényedésétől félnie nem kell.

Még egy pontot kell itt röviden említenünk, mely egyesekre ugy, mint az összeségre alkalmazható. Sok oldalról azzal állnak elő, hogy most nem kell biztositani, mivel e pillanatban csekélyebb a veszély, mint rövid idővel ezelőtt. De, ha már a falunak egyik vége lángban áll, akkor a falu másik végén lévő háznak biztositását egyik társulat sem vállalja el. Épen oly kevéssé vállal el barmely szilárd társulat is állatbiztositást akkor, ha a marhadög a megyében kitört. Söt e körülmény igazságos méltánylatából, a magas kormány az „APIS" állatbiztositó társulatot fel is jogositotta arra, hogy az ajánlatokat röviden visszautasithassa. Ellenben ha már valaki biztositott, és akkor üt ki a marhavész, már akkor a bank tartozásban van, s igy köteles minden kárért jót állani. Ha tehát tekintetbe veszszük azon borzasztó veszteséget, melyet az birodalom vagyoni állapota, az uralgott marhavész által az utóbbi években szenvedett, akkor nem tehetünk mást, — mint csak sürgetve ajánlhatjuk a tüstént biztositást.

Hirdetmény.

Alázattal bátorkodom a nagyérdemü közönséget értesiteni arról, hogy Kaposvárott

Közvetitő irodát (Comanditte)

nyitottam és ottan ugy mint helyben mindenféle **nyerstermény** és **gyapju** megrendelésének elvállalásával foglalkozom, továbbá megbizásokat **marha-** és **konyhasóra** legnagyobb készséggel és a nagyérdemü közönségnek kényelmére megteszek.

Megbizások pontos és gyors teljesitéséről és kiszolgáltatásáról biztositva, számos megrendelésért esedezve, maradok

Boglár, 1865. aug. 30.

(6—6) alázatos tisztelettel

BOROVITZ A.

Hirdetmény.

Kacskovics Károly ur köttsei kertjében több czerre menő kesernyemandola alanyokba

nemesitett őszi-baraczk-fák

eladandók; névszerint:

1. Magdalene roug.	20. Jeton de Venut.
2. Belle de Beaucair.	21. Violett hativ.
3. Pesch Noble.	22. „ tardiv.
4. „ de la Joufaint.	23. Cohsorens de Fromentin.
5. Főherczeg János.	24. Acton Scott.
6. Mignone velute la gross.	25. Admirable.
7. Royal jaun.	26. Schmiedberger korai.
8. Flas Poncho of China.	27. L'Alberge jaune (la Rosanc.
9. d'Italie le gross.	28. Crd. Fürstenberg.
10. Nectarin blanch.	29. Eugen v. Savoyen.
11. Bellegarde.	30. General Laudon.
12. Noblesse.	31. La gross Mignone.
13. Paris blanch.	32. Reymücker.
14. Purpre hativ.	33. Paris Monstreux.
15. „ tardiv.	34. Magdalena fehér.
16. Royal (Burdine).	35. Brugnon violet grand.
17. Kinsington.	36. Nectarin verd.)
18. Rüdiger Starenberg.	37. „ tardiv.) kopasz.
19. Sobiesky.	38. „ purpre.)

Minden darab ára becsomagolva és a szántódi állomásig szállitva és névvel ellátva 25 kr. osztr. értékben, név nélkül 20 kr.

Alulirottnak van szerencséje t. cz. közönséget figyelmeztetni, hogy a fennt nevezett fák közönséges agyagos földben neveltettek és igy bárminő helyen is díszleni fognak, továbbá hogy mivel csak I évesek, azért lehetséges ily olcsó árért adni, de mivel szép erős hajtásuk van, előnnyel birnak a több-éves fák felett, mert az által ültetést jobban elszenvedik.

A megrendeléseknél ezen jegyzékbe található számot kérem megirni, ugy a lakhelyet és utolsó póstát vagy vasuti állomást, hova a szállitmány küldendő?

Ez az első ár-jegyzék, mit a t. cz. közönség kezébe bocsájtok, s hizelgek magamnak, hogy a megrendelők teljes megelégedését fogja érdemelni.

Levelek és pénzek bérmentesen kéretnek alulirotthoz czimezve küldetni.

Köttse, u. p. Karád.

Melche Eduard
mü-kertész.

Wajdits József kiadó, lap- és nyomda tulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. Negyedik évfolyam. 32. szám 1865. november 10-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

a

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.

A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen e lap legalább egy íven január hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt, félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fennálló feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetések hat hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr, 2-or 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. a bélyegdíjért 30 kr. fizetendő. A beiktatási díj s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, ugy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Somogyról.

(Nem Somogyból.)

Jelige: Körtvét, almát.

Ismerlek benneteket; de ti nem ismertek engem. Nem tartoztam sem a dandy- sem a paraszt párthoz, nem álltam hordókon hires tisztujitásaitokon, melyek egy Csapodyt tönkre juttattak; nem hajigáltam tégladarabokat követválasztásaitokon, melyek hat jó votumot s két hires beszédet eredményeztek az 1861-diki országgyülésre; hireset arról, hogy az egyiket érdeme szerint megtapsolták, a másikat érdemén felül, megpisszegték. Mind e fényes és homályos mozgalmainktól én távol tartottam magam; kivületek, vagy, hogy jobban dicsérjem magam, felettetek álltam. Madártávlatból néztelek s nézlek mindig benneteket. Ez álláspontomból, melyet sokért fel nem adnék, a fejetek tetejére látok, s azon keresztül szíveitek kamaráiba, melyek apró titkait csendesen mosolygom, de ha oly piquant iró volnék is, minő jámbor vagyok, ki nem fecsegném még egy macskazenéért sem.

Innét a magasból nézve alá, az ember csak egy nagy tömeget lát, melynek benső mozgása, s örökös forrongása messzire nem, vagy csak alig látszik el s a nézőt érintetlen hagyja.

Valamint földtekénk egészben gömbölyü formáját a felszinéről égnek meredő legmagasabb hegycsucsok sem vehetik el, — ugy az emberek nagyobb, kisebb tömbje s így Kupa ivadékainak tömege is, a sziklatetőként kiálló egyes kitünőségek daczára, bizonyos általános vonásokat mutat, melyeknek aztán ha akár vonzó, akár visszatetsző voltukat akarjuk jellemezni, kénytelenek vagyunk hozzátenni azt a jó clausulát: kivéve a kiveendőket.

Milyen es a Somogymegye közönsége? Művelt? — kivéve a kiveendőket. Nyers? kivéve a kiveendőket. Lelkes, hazafias minden szépre, jóra hajlandó, ha felbuzditják; áldozatkész, ha ritkán zaklatják; pártolja az irodalmat, ha nem menekülhet tőle; szereti a hegedüszót és czimbalmot, jobban mint a czifra beszédet és a higgadt discussiót; szereti a drága buzát és az olcsó hazafiságot; gyülöli a németet és a fertálymágnásokat: mind — kivéve a mint mondám a kiveendőket! *)

Egy azonban van, vagy tán kettő is, a miben kiveendők nincsenek, hacsak nem — kivándolók. Egyik: a nemzet jogaihoz törvényes önállásá- s az alkotmányhoz soha nem ingadozó, feltétlen ragaszkodása; másik: saját önállóságára, minden idegen — az az, más megyének netalán arrogált felsőbbsége ellenében, éber féltékenysége. E kettő ellen, a ki vétene, csakhamar ingadozni érezné lábai alatt a földet.

*) Nagyon sajnálom, hogy tévesen ítélem Somogymegye közönségéről, mely a legutóbbi napokban is bebizonyítá nemes ügyeink iránti lelkesültségét. Maradandó emlékei állottak hírnevének s szebbnél szebb a Berzsenyi-szobor, kaposvári gymnasium. Szerk.

Igy ni! Ez általánosságokat szépen előre bocsátva, már most részletekre mehetnénk; próbáljuk meg azt minden mephistói viszketegség nélkül.

E kis országnak voltakép csak egy alpese van, melynek csucsa az országos hiresség magasabb regióiba emelkedik s az európai polgárosultság szinvonalát megérinti. Neve a megye nevének kezdő betüivel, — nomen pro omine — összevág, miért is némelyek egy kis tulzással, Somogy-megyét Somssich-megyének nevezgették, ugy mint Bácsmegyét — ha jól tudom, — Rudics megyének.

Somssich Pál neve már az államférfiak és szónokok könyvébe tartozott, a mikor Széchenyi legelőször Kossuth ellen fellépett. Az óriások e küzdelme edzé az ifjabb erőket; de lélekerő kelle hozzá, hogy egy független önálló jellem pártérdeknek elébe téve a hazát, azon időben conservativnek = pecsovicsnak vallja magát. S midőn elrobogott a forradalom árja, Somssich volt egyik első, a ki fölemelte s magasan lobogtatta a lélépett jog zászlóját, mely alatt ma is, most már szintannyi sikerrel mint dicsőséggel látjuk őt küzdeni.

Ily alak talán jól bele sem fér a megyei élet szük keretébe? De igen! Zalamegye oda adta Deákot az országnak; Somogy megtartotta — eddigelé — magának Somssichot. A megyei élet iránti előszeretetén fogva, — mely őt b. Eötvös Józsefnek mintegy természetes antipódjává teszi, — ugy bele éli, szövi magát a megyei, sőt gyakran legapróbb helyi érdekekbe s viszonyokba; ugy feltudja apró pénzre váltani szellemi erejének s szeretetreméltóságának ezeres és százas banknótáit, ugy rá tud vigyázni hitelesitéskor a közgyülés jegyzőkönyvére, melyben mindig talál korrigálni valót, ugy nem untatják őket a megyei albizottmányok aprólékos ügyei, ugy nem émelyitik a falusi táblabirák bókjai, mikkel uton-utfélen elhalmoztatik; hogy az ember valóban nem tudja: az országos embert csodálja-e benne inkább, vagy a megyeit?

Ha volna-e megyének egy embrio — Nagy Sándora, (nem mondom, hogy — van) keserü könnyekre kellene fakadnia e mindent magához ragadó, reá semmit sem hagyó macedoni Fülöp nagyravágyása *) felett. Kellett Somogynak vasut? Ő megcsinálta. Gazdasági egyesület? Ő inditványozta. Berzsenyinek emlék? Felállította. Kaposba gymnasium? Ő felépitette. Felirat a Fejedelemhez? Ő megirta. S e müve az azon időbeli megyei feliratok közt ha nem az első, ugy a második eminentiát kétségkivül kiérdemelte. Kell tisztujitás? Ő elrendezi. Népbank? Létrehozza. Közérdekü inditvány? Megteszi. Jogfentartó óvás? Formulázza. Szigetvári százados emlék? általa megless.

Szóval: ez embernek egész élete nagyban az országéval, kicsiben a megyéével ugy egybeforrva, összenőve van, mint az ikermagzatoké: ne próbálja senki egymástól elválasztani.

*) Téd bangalem. Szerk.

Ellenei hébe-hóba duzzognak s mutatnak fügét zsebbe; de bezzeg elhalgatnak, bezzeg feltelkesülnek, bezzeg mindent elfeledfnek, a mint a fenforgó napi kérdéshez, horatiusi „ore rotundo"-val angol alaposSággal, magyar velősséggel hozzá szólani kezd, s elmond mindent, a mit kiki rejtett s megfejt sokat, a mit sok nem értett, s könnyüvé teszi egyszerre, a mi oly nehéznek látszott. Van aztán éljen és tapsa felköszöntő és fáklyás zene. Van neve utáin — egy punktum és egy hosszu pauza!

TIMON*)

*) Nagyra becsüljük megemlékezéseidet. Ha ily kitünő erők támogatnak bennünket, ugy nincs mit félnünk a jövőtől. Szerk.

Gazdászati rövid értekezés.

— Pályamű. —

(Folyt.)

Továbbá szemébe tünik ugyan ezen táblán: egy évben kétszer repcze-aratás.

Ez történt dolog. Én hiszem, hogy ha munkácskám szerencsés lehetne czélját érni: találkoznék olvasó, ki e próbámat látta: söt ha csak a helyet megnevezhetném is: akadnának, kik a nagy szénatermésnek, s két repczearatásnak szemtanui voltak.

Végre talán szemet szur, hogy a buza egy, az árpa, rozs két szántásba vettetik. De ez igy van; ez megpróbált igazság; s tapasztalat utáni állítás hogy a berek, mihelyt pihen, s kétszer szántatik: azonnal megdől és szalmával fizet.

Itt nekem van egy megjegyzésem, miáltal a tiszt. gazdaközönséget figyelmeztetem, hogy a bemutatott vetésforgást, a megelőző termények előtt igénybe ne vegye; különben sokat akarván, semmit nyerend.

— — —

Elmondván a Berekföldön próba után tett és szerzett tapasztalataimat, elmondom azt is: mit szoktam tenni a homokkal.

A homoknál ép ugy, mint más földnél, szem előtt tartom az általa inkább kedvelt növényfajt.

De hát mit kedvel a homok leginkább? kedveli főkép a rozsot, zabot, burgonyát, eltüri a tengerit; azért a homokos talajon 4-es vetés forgást állitok fel.

De hát kinek csupa homokja van, az buzát ne termesszen-e?

Igen-is ne — mindaddig, mig buzaföldet az alább irt módon nem készit; addig adjon el rozsot, zabot, burgonyát, tengerit és vegyen helyette buzát vagy lisztet.

De hát mi módon készithet buzaföldet?

Következőleg: Ha van határában agyagos talaj, legyen az réten vagy legelőn: hordassa le annak szinét egy ásó nyomra: s azzal teritesse homokföldjét oly vastagon, hogy legalább 3 hüvelyk föld lepje el a homok földet; — és viszont: a homokot hordja az agyagra ép oly vastagon, ekkor trágyázza meg istálló trágyával jól, és szántsa fel 3 szor: — kész a buzaföld.

Ezt egy tolnamegyei földbirtokos urtól tanultam: mert szemmel láttam, hogy mennyi pénzt, fáradságot pazarolt fel, mikorra földjei egyenlőn buza és repczetermőkké lettek. Ekkor beosztá 6 osztályra vagy nyomásra és termett neki takarmánya, buza, tengeri, rozs árpa, zabja ugy annyira, hogy a mely homokot 1835 ki tagosztálylyal 3-dik osztályban kapott: azt a földbecslési bizottmány 1841-ki évben többnyire az 1-ső osztályba vett.

A homokföld felosztása 4. forgásra.

Év-szám.	1.	2.	3.	4.
1866.	Téli szalm. trágy, burgonya: ul. 1 szántásban, rozsvetés.	Zabvetés és aratás, őszig legelő.	Tengeri vetés, szedés, őszi szántásb.	Rozs-aratás őszig legelő.
1867.	mint a 4.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.
1868.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 1.	mint a 2.
1869.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 1.

A h.-föld megjavíttatván, 6-os nyomásra osztatik.

Év-szám.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1866.	Téli trágya [illegible] szántásban, burgonyavetés.	Zabvetés, [illegible] legelő őszig.	Árpavetés, [illegible] legelő őszig, őszi szántásban.	Rozs-aratás, legelő őszig, őszi 1 szántásban, [illegible]	Tengeri vetés, [illegible]	Buzavetés, legelő őszig.
1867.	mint a 6.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.
1868.	mint az 5.	mint a 6.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.
1869.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.
1870.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.	mint az 1.	mint a 2.
1871.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.	mint az 1.

A felvett megye fekvését illetőleg említést tevénk dombosabb fekvésü földjeiről. Az ezekeni gazdálkodás a körülményektől függ, ha t. i. majorom és gazdasági épületeim, szintén dombon feküsznek ugy, hogy a trágyázás nem történik a jószág kimerésével és rovására: akkor itt a rendes nyomásu 6-os vetés forgást vezetem. Ha pedig rendkivüli dombok, vagy

csak épen a jószág kinzásával, és [illegible] tudnék valamit [illegible] helyben hagyom Kovács Antal gazdatársunk „Képes Ujság“-ban tervezett hegyi forgását; melyet ide másol vaaláöb közlök.

Oly helyeken, hol a jószág kinzásával nem történik a trágyázás 6-os nyomásu vetés forgás.

VI. forgásu vetés forgás.

Év-szám.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1866.	Trágya után rep. v. burg. nyár egy szakában, buza vetés.	Zabvetés, aratás, őszig legelő.	Árpavet., aratástól őszig leg. [illegible] egy ev.	Rozsaratás, őszig legelő, ősszel 1. [illegible] 1 szántás.	Tengeri vetés, 1 szántás, [illegible] vetés.	Buzavetés, repcse-aratás őszig leg.
1867.	mint a 6.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.
1868.	mint az 5.	mint a 6.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.
1869.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.
1870.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.	mint az 1.	mint a 2.
1871.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 5.	mint a 6.	mint az 1.

Ezen vetésforgást akként is fordithatom, hogy a trágyázásba az 1-ső szám alatt takarmányt teszek. Vagy ha annyi földem van, hogy egyenlő 12 táblát csinálhatok; akkor az egyikbe takarmányt, a másikba pedig kapás növényt termesztek; csak hogy a takarmány után két szántásba vetek buzát.

Igéretem szerint ide iktatom a nagyobb dombokoni vetésforgását Kovács Antal gazda tiszttársamnak.

IV. nyomásu vetés-forgás magasabb dombon.

Év-szám.	1.	2.	3.	4.
1866.	Kora t. sz. tajá kouk. stb. vet. jul. 1. hat. lesz. u. [illegible] ujr. sz. buza-v.	Buza-aratás, legelő őszig	Tengeri vetés, aszódás és egy szántásb. rozsvetés.	Buza-aratás és legelő őszig
1867.	mint a 4.	mint az 1.	mint a 2.	mint a 3.
1868.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 1.	mint a 2.
1869.	mint a 2.	mint a 3.	mint a 4.	mint az 1.

Ezen rendszer mellett csak ugyan nyer a gazda jó termést és 2 tábla legelőt.

(Vége köv.)

Két ünnepély megyénkben.

Utolsó napokban közönségünk figyelmét két ünnepély foglalá el, mely ünnepélyek közönségünk kebelét örömre vidíták; valódi örömmel üdvözölték legelsőbben is az ujjonszülöttet t. i. azon intézetet, mely egykoron már díszlett és virágzott. Siralmas évek megszakításától, homályt fektettek szép [illegible] hirnevére s megfosztták gazdaközönségünket ujabb kiképzett növendékeitől és igy évek multak el, mig [illegible] az égen egy uj reménycsillag [illegible] mely hazánk nagy fiait a tett [illegible] megragadandó a romba [illegible] az ur [illegible] oly szerencsé[illegible] hogy az [illegible] lőn és [illegible] már [illegible] A jobb [illegible] [illegible] van édes hazánknak oly gazdákat adni, kik feltalálják a földi kincsoket, megismerik annak értékét s tapintattal, teljes kiképzett művészi kézzel megszorzik azt földbirtokosainknak, hogy anyagi jobblétük minél magasabbra emeljék; van-e tehát valaki, ki ily csecsemőt ne üdvözölne örömmel s kit, ezennel bemutatok, mint „Keszthelyi országos gazdasági és erdészeti tanintézet,“ mely intézet folyó hó 1-én szenteltetett fel, és termei a derék gazdászati tudomány után vágyó ifjaknak, kik az ország minden részéből ide érkezének, megnyiltak.

Az ünnepély előestéjén Keszthely városa temérdek lobogókkal volt feldiszitve és fényesen kivilágitva. A távolból ide érkezett vendégek mulattatására műkedvelői előadás rendeztetett, a zsufolásig megtelt vendéglő nagy termében, következő programmal:

Műsorozat: I. szakasz. 1. Nyitány, „Ilka vagy a Huszár toborzó“ dalműből, előadva a helybeli cs. k. dsidás ezred zenekara által. 2. „Az utolsó alamizsna“ Petőfitől, szavalta Bérczi Sándor ur. 3. „Rapsodie Hongroise“ Székely Imrétől, zongorán előadta Topisch Hermina kisasszony. 4. „Füredi emlék“ énekle Kovács Mérné asszony. II. szakasz. 1. „Sip változatok“ előadva a helybeli cs. k. dsidás ezred zenekara által. 2. „A Keservő Leány“ éneklé Babics Adolf ur. 3. Nyitány „Nabucodonozorból“ zongorán négy kézre előadták Heller Judith kisasszony és Holczmann Ferencz ur. 4. „Erdélyi Emlék“ Kovács Endrétől, éneklé Kovács Mérné asszony. III. szakasz. 1. „Baltavári Emlék“ Svastics János urtól; előadva a helybeli cs. k. dsidás ezred zenekara által. 2. „Vándor legény“ Petőfitől szavalta Andráskai József ur. 3. „Fantasie Il Trovatore“ Góriától, zongorán előadta Garger Irma kisasszony. 4. „Reverie“ adagió hegedűre, Vieuxtemps-tól, előadta Péterfy Jenő ur, *) zongorán kiséré Szvastics Benő ur. 5. „Isten áld meg a magyart“ Hymnus Kölcseitől, énekeltetett az intézet hallgatói ált.l

A hangversenyt tánczvigalom követte a teremben. A városházából pedig nagy tömegben éljenek és fáklyás zene kiséretében a főispáni lakhoz vonultak, hol ft. Svastits apát ur válogatott szavakban tolmácsolá a lakosság érzelmeit, mit a nemes keblü gróf forró szavakban köszöne meg.

Másnap, november 1-én következett a megnyitási ünnepély és pedig először nagy mise tartatott, melyet az ottan állomásozó dzsidás ezred zenéje remekül kisért; ennek végeztével a közönség a muzeumba vonult, hol Péterfy József igazgató, de különösen migos Koriznics László urak érdeklő, tartalmas és szellemdus beszédet tartottak; délben a vendéglő termében díszes ebéd rendeztetett, melyben főispán ur és az érkezett nagy vendégek is részt vettek, a hol is ősi szokás szerint a felköszöntések sem hiányzottak; ennek végeztével a nagy vendégek minden jóról meggyőződve és szép reménytől vezérelten hagyák el a szép helyet, mely annyi kincscsel és természeti szépséggel áldott, hogy reá nem csak hazánk, hanem a müvelt világ minden országa büszke lehetne, ha magáénak vallhatná és reméljük is, hogy mint gazdászati tanintézet méltó vetélytársa leend a hires Hohenheimnak, valamint mint kiesen fekvő és nagy gyógyereju fürdő hely, Europa legszebb fürdőivel bátran versenyezni fog.

Az ünnepély másodika városunkban az előbbinél, nem kevésbé dicső és magasztos volt, és nem az ujjászületést ünnepelte, hanem a l g y m n a s i u m u n k százados ünnepét, mely folyó hó 5-kén fényesen végbement. Az említett nap reggelén a polgárok ünnepélyesen csoportosultak össze az „Egylet“ helyiségében, hogy onnét a városi templomba közösen vonulhassanak; a gymnasium ablakjai lobogókkal voltak földiszitve. Nyolcz óra után 3 lobogó élén indult templomba a tanuló ifjuság, hol a sz. mise kezdete előtt, — melyet Letlinger tisztelendő ur vezetése mellett az ifjuság oly megható magasztos énekkel kisért, — főt. Berzay Elek házfőnök ur, alkalmas és szivreható, az ünnepélyhez méltó beszédet tartott; főt. Farkas K. esperes ur a mise befejezése után püspök ő eminentiája áldásthozó levelét olvasá föl; innen az ifjuság az igazgató urtól vezetve, a helybeli és vidéki nagyszámu vendégektől kisérve, a zöld galyak-, lobogók-, temérdek képekkel és az ország czimerétől diszlő „zöldfa“ nagy termébe vonult. Ott főt. Könnye Alajos igazg. ur lelkes szavakkal üdvözlé a derék és szép számmal összesereglett vendégkoszorut; kitünően fejté ki a ritka és szép ünnepély magasztosságát; beszédje közt a haza, király és hazánk nagy fiát mint Deák Ferencz, Királyi Pál, kik itt végzék első iskolájokat, harsogó éljenekkel üdvözöltettek. Továbbá tudatá, hogy intézetünk megnyitása óta husz ezeren látogaták meg e gymnasiumot, kik közül a legkitünőbb nevek tünnek ki, beszédje végeztével a tért az ifjuságnak adá át, melyet azonnal az ifjuság nevében Wlassits Gy. 4. gymnasiumi tanuló foglalá el, ki élénk és pompás beszédet tartott és a jelenvoltak által hatalmasan megéljeneztetett; ezt követte szavallat, felváltva világi dalok által, mit szintén az énekért, s annak emeléséért lángoló Letlinger Károly ur vezetett, ki többszörös éljen- és tapsokkal üdvözöltetett. Délben ugyanott kétszáz teritékü társas ebéd volt, hol a kitünő fölköszöntések nem hiányzottak, a pohár-emelést főt. Farkas, kerületi esperes ur kezdte meg, ezt folytaták Hegedüs, Könnye, Berzay, Magyarász veszprémi igazgató, Pintér, keszthelyi igazgató és Sümeghy Kanizsa város követjelöltje Markbreiter, Pressburger és Fassel urak, de a felköszöntések koronáját **Királyi Pál** Letenye választókerület követjelöltje vivá ki; azon férfi, ki itt tette első tanulmányait és szép szónoki tehetsége és hazafias jelleme által az egész hazában hirneves, s ki távolról jött ide, hogy ezen ünnepélyen részt vehessen. Felköszöntését még ritkán halló hangos éljen fejezte be; ez alkalomkor lett főt. Könnye Alajos igazgató ur „Emlékfüzér“-e kiosztva, melyet mai számunk tárczája egész terjedelmében közöl. Ebéd alatt Grünbaum zenekara és a tanuló ifjuság dalárdája mulattatta az egybegyülteket. A vendéglős is megérdemli a dicséretet, mivel vendégei pontos, rendes szolgálat, valamint jóizü étkek által tökéletesen kielégittettek. Igy fejeztetett be a másik ünnepély is, azon reményben, mintán az idő szüke, valamint az előre haladt őszi idő különb megtartását nem engedé meg, még a tanévben a bizottmány egy nagyobbat rendezend, most pedig kivánjuk, hogy hazánkban minden fenntálló intézeteink létszáma minden évben szaporodást nyerhessen; szerezzen bennünket jó Istenünk, hogy nagy gymnasiumunkat is minél előbb megnyithassuk.

KÖNYVES JÓZSEF.

*) Az igazgató reményteljes fia.

Vidéki tudósitások.

Szemes vidékéről.

Édes barátom szerkesztő!

Nem mulaszthatom el, hogy becses lapod olvasóit ne tudósitsam egy vidékünkön végbevitt vallásos ünnepélyről. Ugyanis Telekiben, mely körülbelől 300 lélekből álló ref. egyház-községet képez, oktober hó 29-én egy uj templom felszentelését ülték, mely a vidékről 3 ezernyi látogatót csalt együvé, kik kellemesen voltak meglepve azon díszes egyház szemlélése által, melyet egy oly egyházi község áldozatkészsége és vallásos buzgalma épitett azon lankadatlan kitartással, melyet táplálni s fokozni csak a valódi vallásos kegyelet képes. A tolongás már a szokásos isteni tisztelet kezdete előtt oly erős volt, hogy többeknek félig alélten kellett eltávozni, egy nő pedig teljesen eszméletlenül vitetett el. Kár hogy idejében nem volt gondoskodva az elöljáróság részéről a szükséges elővigyázatról, kérve a megyei hatóságtól rendőrőt, mely némi rendet tartott volna a templomba — ugyszólva — erővel tolakodók között.

Ha az ünnepély minden részletoit leirni akarnám, sok tért kellene igénybe vennem becses lapod hasábjain; de annyira kiemelendővel tartok, hogy az ünnepély érdekességét és vallásosságát nagy mértékben emelte nt. Parrag alesperes urnak az uj templom ajtaját megnyitó jeles beszéde, mely annyira magasztosan festette a templomok hivatását és fontosságát a vallásos kedélyek emelésére, mert azokban lelünk földi bajainkban reményt és vigasztalást. A templomban is több szónoklat tartatott, de ezek közt kiváló érdekességgel birt Fábián M. öszödi ref. lelkésznek rövid szónoklata s imája, melyet a gyónás kezdete előtt felszentelt uj kehelynek felmutatása közben elmondott, melyből kellemesen értesültünk, hogy Zichy Antal ajándékozá, a mit felmutat, ki az ünnepélyre meghiva levén, ezen figyelmet azon vallásos ténnyel viszonozta, hogy ő bár más vallásfelekezetü, ezen kelyhet ajándékozta a kisded ref. egyháznak. Sokan meggyőződhettek ez alkalommal is, hogy Z—y A—l urról szándékosan terjesztett ama rágalom, mintha ő az ultramontánismusnak felkent bajnoka volna — teljesen alaptalan gyanusitás volt, ki ismételve bebizonyitá, hogy minden felekezetességen felül emelkedni tudó müvelt s erős lélek. — Ez alkalommal két házas pár is eskettetett, és egy uj polgára a leendő boldogabb hazának kereszteltetett ingyért, kiknek boldogságáért számosan imádkoztak, mely ima hiszem, foganatos leend.

Az ünnepély után az értelmiség a helybeli ref. tanitó urnál készen váró ebédre gyült össze, hol lelkes felköszöntések mondattak, az áldozni tudó teleki község hiveire, a hazára. Z—y A—l urra, mint a tabi kerület leendő követjére, az egyetértésre stb. A köz nép pedig a ref. gondnoknál volt megvendégelve.

Szolgáljon ez ünnepélyt előkészitő kis egyház-községnek áldozatkészsége és vallásos buzgalma ösztönül és buzditóul azoknak, kik nagyobb áldozatra is képesek, mert az, ki Istennek és hazának áldozik, nagyobb emléket emel, mind ki a hiu dicsőség hajhászatában vagy önérdekének mohó kielégitésében képzeli megalkotni azt, mi áldást, dicsőséget és halhatatlanságot szerez az utókor emlékezetében! . . .

KAZAY MIKLÓS.

Pécs, nov. 1-én 1865.

T. szerkesztő ur!

Ma derült ránk azon nap, melyben nálunk tulajdonképen mindenki csak a halottaknak él. Kora reggeltől késő estig szünni nem akaró tolongás van a temetőkre vezető utakon. Minden kerti virág, melyet a zord őszi szél még megkimélt, ma ember keze által szent czélra tépetik le; koszoruba füzetik, vagy szerény csokorba köttetik a hiv kegyelet, a mély szivfájdalom tolmácsolására. A temető mindenféle alakban, melyet csak a játszi képzelet előteremthet e nemben, ki van világitva. A gazdagok nagyszerü transparenteket, lobogó fáklyákat raknak monumentális sirboltozataikra. A szegények apró viaszgyertyácskákat, pislogó mécseset tesznek a pázsit födött sirhalmokra, mely kedveseik porait födi. De itt is, ott is — dacsára a zsibongó embertömegnek, — láthatni gyászba borultakat, áhitatos arczokat, könnyező szemeket, imát rebegő ajkakat; hiszen mindnyájan emberek! Letevén szent tisztelettel emlékjelünket a halottak napján, visszatérünk a köznapi élet kerékvágásába, folytatandó dolgunkat, mig magunk is örökre ki nem szólittatunk az édes létel köréből. Utolsó levelemben a követválasztást illető tudósitásomat a napi események meghazudtolták. „Nem tudjuk, mit hoz a nap reánk“ mond bölcs Salamon. Különösen követválasztási mozgalmainkra reálllik ezen mondat. Csak nem naponként fel-feltünedeznek uj-uj követjelöltek, melyek azonban épen oly hamar el is tünnek. A sok közöl Angyal Pál mellett id. Madarász Endre neve van a felszinén. Igy tehát Pécs városának is két jelöltje van. Angyalt ismerjük mint olyan egyént, ki alkotmányunk védbástyáin szolgált, a rohamok közt szeplőtlen jellemét állhatatosan megőrizte és a gyászos emlékü események beálltával a derék honpolgár epitheton-nal ékesitve vonult vissza családja körébe, a honnan barátjai unszolásainak engedve, ismét kilépett. Jelenleg ő a nemzeti kaszinó, a takarékpénztár és a dalárda elnöke. Madarász urat főleg a kereskedők és iparosok éltetik. Személyéről csak annyit tudunk, miszerint itt helyben egy gőzmalom tulajdonosa és a kereskedői világban jó hirnévben áll. Programmja felette sallangos és nagyon sokat igérő. Folyó hó 26-án fog eldőlni, hogy ki a győztes. A helybeli ügyvédek közül a megyében négyen léptek föl jelöltekül, Bánffay Simon, Grabarics Ernő, Miltényi és Dietrich. Az utóbbi Siskovics ellen. Ezt a szűk nagyon sokon veszik, minthogy

Siskovics, mint azt a megyei bizottmányi gyülés alkalmával bebizonyitotta, még mindig azon érdemes hazafi, melynek öt a halhatatlan emlékü Kölcsey Ferencz naplójában *) mondja, és az idők folyamában testben ugyan meggyöngült, hangja halk lön, de szelleme csak gazdagabb lett, tapasztalatai bővebbek és belátása tisztább. Ily egyéniségtöl az országgyülést megfosztani, valóban kárhozatos eljárás.

Vasárnap Pécs városa egy ritka fényü ünnepélynek szinhelye lesz, t. i. Püspök ő nagyméltósága félszázados papságának örömünnepét tartja, szombaton kezdődnek a fogadtatások.

A városi hatóság, a különféle egyesületek, a tanári karok, az izrael. hitközség és annak tanitói személyzete fognak tisztelegni. A papság részéről egy értékes kehely fog átnyujtatni, a zsidó község száz forintot ajándékoz ő nagyméltósága nevéről czimzendő tanitónöveldének alaptökéje növesztésére és üdvkivánatait egy adressében fogja kifejeztetni. Minden felöl nagyszerü készületek, sürgés forgás. Szombaton este a dalárda diszelőadást rendez a szinházban. Az ünnepély lefolyásáról a legközelebbi számban.

VÉCSI. **)

Magyar Ujfalu, 1865. okt. 20-án.

A mult 4 évi szomoru halgatás után, f. hó 18-án ismét egyét ünnepeltük, — az alkotmányossággal járó diszes jeleneteknek, — melynek menete a midön a magyarnép alkotmányos érzelméről tanuskodik, egyszersmind megható példáját adá a következetesség, kegyelet és bizalomnak, melyel a hazánk törvényességéhez hiven ragaszkodó férfini iránt viseltetik.

A szigetvári választó kerület, tanuságát adá ez alkalommal annak, miként itt a tulnyomó többség — mindaddig míg az általa egyszer követi állással megtisztelt egyén a benne helyzett bizalomnak megfelel — nem hajlandó magát a már már elhajulni kezdő korteskedések, játék tárgyaivá alécsonitani.

Ugyanis a mondott napon, az alig 24 órával előbb felhivott 32 községnek választó közönsége — helyeselvén bizalmi férfiaknak abbeli nézetét, hogy a szerte ágazó korteskedések megszüntetése czéljából, a még mindig bizalmunkat biró, 1861-iki képviselönket, tktts. Bittó István urat a bekövetkező országgyülésre képviselőnkül felkérjük, — előleges értekezlet után Gyöngyösmellékén tktts. Németh Bódi ügyvéd urnál a számszerint emlités községek küldöttjei és a választó kerület csaknem összes értelmisége mintegy 300-ra összesereglettünk.

Az ekként jelen volt választó közönség közmegegyezéssel fennevezett N. B. ügyvéd és házi urat kéré fel, hogy a majdan megtisztelendő követjelölt Bittó István urnak összejövetelünk s illetőleg menetünk czélját elöadni sziveskedjék.

Ennek megtörténte után megindult a nagyszerü s számos nemzeti lobogókkal diszitett menet Dráva-Fokra, hol a falu előtt kocsikról leszállva s magunkat rendezve zászlóink lobogtatása és a páratlan Rákóczy induló zengése mellett, gyalog menetünk tisztelt követjelöltünk lakására.

Odaérkezvén zászlóinkkal kört képezénk az udvaron, a midőn szónokunk az elénkjött követjelöltünket üdvözölvén, lelkesült szavakban tolmácsolá választó kerületünknek benne vetett bizalmát, kiemelvén miként utasitást adni nem kivánunk ugyan, de a midőn hazafias multjánál fogva teljes bizodalmat helyezünk benne, hiszszük hogy hazánk rég óhajtott békéje helyreállitásának nagy munkájában nem feledendi soha, törvényes, által biztositott alkotmányos jogainkat és önállásunkat tőle kitelhetőleg, bárhonnan jövő megtámadás ellen, még ha kisebbségben maradna is, szilárdul védelmezni.

Mire Bittó István ur a küldöttség éljenzése által többször megszakasztott beszédében kijelenté, miként életének minden perczét, melyet a közügynek szentel, azon törekvés jelemendi, hogy azon irányt, melyet az 1861 iki feliratban akkori magyar országgyülés a nemzet magatartásán és követelményeire nézve kifejtett — s melyhez akkoron szavazatával járulni ő is szerencsés volt — érvényesithesse s hogy hazánkat valamint a politikai létezés, ugy az ipar kereskedelem és gazdászat terén, nagygyá s ennek folytán boldoggá tenni, leend legfőbb törekvése.

(a—b).

*) „Egyike a legkellemesebbeknek s a legszerencsébbeknek, minden bizonynyal a baranyai követ, Siskovics. Józan fej és bátor sziv, nemcsak szép, de váratlan tünemény a megyéből mely máskor a . . . Kajdácsyt küldé képviselőül." „Egyike a legnyiltabb liberalisoknak stb. Kölcsey összes munkái 2. kiadás VII. III. 247.

**) Minél többször kérjük ön becses tudósitásait. Szerk.

Hirek és események.

△ Hallottak estéjén, bevett szokás szerint a temetőt ismét ezeren látogatták meg; ugy, hogy bátran elmondhatni, miszerint öregje és apraja a sirkertben volt, hogy kedves halottjaik sirdombja felett gyertyát nyujthassanak és a keresztet virággal feldiszithessék. A fény évről évre nagyobb lesz és minden pazarnak indul. Megbotránkoztatók az ily alkalmokon egybecsődült falusi koldusok, kik rendesen ittas állapotban nemcsak nem vakmerőn viselik magukat, hanem garázdálkodnak is.

△ Többszöri felmerült felsőbb helyi feladások után a vizsgálat birónk és a városi tanács ellen megtörtént; a küldöttség szigoruan tartá meg a vizsgálatot, nyugodtan hallgatá meg mindenki panaszát, még sem sikerült valamit találhatni, melyért birónk, — ki ismét az állás terhességénél fogva határozottan elbocsájtatását kérte, — legkevésbbé is feleletre vonathatott volna és igy egyelőre is, még ujjabb választások vagy kinevezések történnek, minden előbbi helyzetében megmarad. — Borka Mihály alispán, valamint palini Inkey Kazimér főbiró uraknak, a földmivelő nép által fáklyászene rendeztetett, mit mindketten forrón köszöntek meg.

△ Grünbaum Miksa, nyilv. tanitó az itteni izraelita leányoskolában, a magyar és német gyorsirás tanitására ajánlkozik, az igen t. közönségnek, mely előadásaival többek közt a budai k. mű-egyetemnél is teljes sikert aratott.

△ Az őszi idő már havat vár, de azért a vaspályai uton még mindig a kavics az árkok mellett áll őrt, Utcsinálás jöjjön el a te országod.

△ L—y munkatársunk bájos leányának esküvője a helybeli izraelita templomban megtörtént, nem szólunk a ritka fényről, mivel az ott lévők arany, selyem és drága kövektől ragyogtak, — hiszen a fényüzés nálunk ismert nagy, — de oly valami tent fel, mely megérdemeiné, hogy ha hü emléknek megőriztetnék, mert a vőlegény egész családjával magyar öltönyben lépett az oltár elé; ennyire vagyunk Kanizsán, a mi máshol ha nem történne, bünül rovatnék fel. Nálunk az ilyen ritkaság. Ha veszszük, jelenleg oly időt óhajtunk megnyerni, melyben az izraeliták vélünk egyesüljenek, és egészen egyenlők is legyenek. Annyival is inkább, mivel minden jogainkban osztozni ők is vélünk kivánnak, igy hát nemzeti viseletünk- és szokásunkat is jó volna ha magukévá tennék, hogy vége legyen már egyszer az eddig még mindig tartó surlódásoknak. Mért éljen városunkban kétféle nép? Egyébiránt ezt tárgyazni a hazában megjelenő izraelita lapok egyik főfeladatául kötelességének ismerhetnék! Az esküvők sziv frigyök megerősitéséhez üdvözlettel járulunk.

△ Következő távsürgönyi állomások nyiltak meg e hó elején a nyugati vaspályán magány- és országos közlekedésre: Acsád, Bükk, Gelse, Sz.-Mihály, Szt.-Molnári, Vadásznok, Kőszeg és Czenk, Szt.-Ivántól Zala-Egerszegig 90 kr. a sürgönyzés ára és igy feljebb.

Kaposvár.

*. Mi ugy tudjuk, hogy a téli szini saisonra Balogh Gy. szinigazgató társulata nyerte meg az engedélyt, azt igérvén, hogy az előadásokat nov. hó 1-én megkezdi. E határnap régen elmult, s még mindez ideig semmi mozgás? Más igazgató nem jöhet (pedig jönne). Balogh pedig jöhetne, de nem jön; igy a közönség huzza a rövidebbet, élvezet nélkül levén azon estvéken, melyeket a multban — ez időszakban — a szinházban szokott tölteni. Ajánljuk ezt az illető szinigazgató figyelmébe. A közönség előtt jól játszani érdem; de a közönséggel játszani — veszélyes!

* Lakatos Sándor táncművész, — kit ujjolag melegen ajánlhatunk a t. közönség figyelmébe — már rendezett egy koszorut a „Korona" fogadó termében, hol az izraelita ifjak rokonszenvvel viseltetvén a művész család iránt, pár buzgólkodó ügybarát felhivására, szép összeget gyüjtöttek néhány percz alatt számára. Mint napjainkban ritka eseményt emlitettük fel.

* E lapok szerkesztője „Fillér-estélyeket" rendezend azon czélból, hogy a bejött jövedelemből a székváros legszegényebb gyermek és leányait Karácson előtti estvén felruházza.

* Egy székvárosi, elemi csapások s mostoha viszonyok által koldussá lett család folyamodik a nagy érdemü közönséghez, felsegélés végett. Számára szerkesztőségünk is elfogad könyöradományokat.

⊙ (Halottak napja.) Az előtti estvén majd az egész város közönsége a siroknál volt, ott hagyva könnyeit, áldását: csak az emlékezetet vive magával. Több sir nagyon gazdagon volt világitva, s a legszegényebb hantjain is ott égett a kis mécs, mintegy jeléül: hogy nincsen feledve!.. És ez elég a koporsó lakójának. Nem hagyhatjuk emlitetlenül, mikép megyénk egyik elhunyt jeles fia, Záborszky Alajos porai felett csak a hold maga képviselte a gyászt, s világolt. Ki egykor annyiért virrasztott, most ő érte senki?!.

* A megye kormányzója okt. hó [illegible] a székvárosba érkezvén, a megyei kórházat szerencséltete látogatásával; másnap Horváthországba utazott.

* E hó 16-án tartja főispán ő méltga a megye leendő szervezése tárgyábani nyilvános értekezletét.

* Csurgóról következő ujább követválasztási nótát kaptuk:

Őszi rózsa hullatja a levelét
Most irják fel Inkey József nevét,
Most irják fel (ej haj!) pártfogónak minekünk
Ő az kiben bizunk, — ő lesz követünk.

Anglus kertben a gyorgyina sorban áll
Mély gondok közt — az Inkey ott sétál —
Van is oka (ej haj!) ha bunak adta magát
Töprenkedik mint mentse meg a hazát.

Vigyázz pajtás meg ne zörrentsd az ágot
Megne zavard gondba merült atyánkat!
Kérd az Istent (ej haj!) tartsa meg még sokára
A mi kedves magyarhazánk javára.

TÁRCZA.

Emlékfüzér

nagy-kanizsai algymnasium megalapitásának százdik évfordulati ünnepélyére, november 5-én.

„Minden nagy és szép, melyet az ó világ
És e jelenkor művei közt csudálsz:
Bajnok, dicsőség, fényes ország,
A tudomány gyönyörü gyümölcse."
BERZSENYI.

Miért a lelkesült öröm,
Ez édes érzemény,
Kinek szedéd füzéredet
Szivednek édenén?

Dicsfényben áll tanodarnokunk;
Szerény polgárzata
Létszázadának ünnepén
Szent lángra lobbana.

Feléd tisztelgünk, óriás
Család-törzs Batthyán,
Nemes virág, nemes gyümölcs
Jelez e szép hazán.

Feléd, dicsőült nádorunk
Lajos, száll érzetünk;
A mult sugáros rajzain
Merengni üdv nekünk!

Mikép szereséd, önző világ,
A hont? példát ada
Zalának ékes térein
Az ország nádora.

A szent szabadság harczain
Mint égi fény kiváls,
Szeretve hármas kincseit:
Isten-, hon- és királyt.

„Sziv-, ész- s erényben légy erős,
Ne csak kar ddal csupán."

E jeligéket lengetá
Vezéri zászlaján.

Itt fajtánk létviráginak
Üditő menhelyet,
Edzett kegyes-karok alá
Virányt érte szervezett.

A honfi hasztalan zokog,
Remél, eped s virraszt;
Míg tanmezőnk parlag, kopár,
Nem nyerhet ő vigaszt.

Szebb diszletü polgár-babér
Csak ott virul, ahol
Tanügy körül a nép szivén
Lángbuzgalom honol.

Ott rény, müveltség, honszerelm,
Ipar, jog frigyre forr,
Ott nincs százszak-bilincs, s az ég
Nem fellegzs s komor.

Ledőlt a büszke völgyi vár,
Hol, nyerve hős-babért,
Csatákat vivtak őseink,
S ontották drága vért.

Diszlésben áll tanodarnokunk,
S hosszeren keltek át
Kimért ösvényeiu, vivén
Magukkal üdv tanát.

Nemesb dicsőség küzdtere,
Volt bajnokid során
Fennen ragyog Deák Ferencz,
Mint rég várt üdvkorány!

Őtet, kit a közvélemény
Honbölcsnek felkent, árt
Kövesd, oh, ifju nép, s azon
Viszály s csáb ingerel!

Előtte szent és legbecsesb
A honnak érdeke,
Nem érhet oly napot, midőn
Az ellen vétene.

Nyerj tőle ihletet, ha majd
Érzelmek harcza dúl

A béke édain, s az éss
Lesülyed álnokul.

Jer, szállj fel, ifju nép, te is
Hő érzet-szárnyakon
Egek felé, s rebegj imát
Ártatlan ajkidon!

Add át füzéredet, miből
Legszebb fény árados
Ismert becsesb kincsek közül:
A hála gyöngye az.

Bár a mező, liget tarolt,
Nincs rajta rózsa-szál:
Erényvirág ám kebleden
Bájlón virulva áll.

Üdvözlünk, ős-törzs herczege
Fülöp, kegylánggal ég
Szived, s tetted nyomán maga
Reád mosolyg az Ég!

Üdvözlünk, hon- s egyházmagyok
S nemes polgárfelek,
Kik tanmezőnk virányzatán
Oly hőn működtetek!

Virulj, s növeld, tanodarnokunk,
E nemzet ifjait,
Hogy elme és erény szilárd
Jellemmé forrjon itt!

S emlényfüzérünket fogadd,
Mást, oh, nem hozhatánk;
Örökbecsü végszokra ez:
Légy boldog szent hazánk!

KÖNNYE ALAJOS.

La Valière herczegnő élete

Egy névtelen-től 1708-ban Kölnben megjelent francia kiadás után forditotta

RÉNYI REZSŐ.

(Folytatás)

Montespán asszonyság, ezek közül való volt, kiválló szépségnek, kiválló szépségnek szellemi tekintetben pedig elsőrendünek tekintetett. Azonban mind e szép tulajdonok eltorzultak a lélek hibáiban, mert e nő mi fölött sem aggódott, annyira megszokta a gonosz és bocstelent, hogy a bün szövetségessévé vált. Francziaország legfényesebb családjai egyikének sarja volt; és szépsége határozták oda Montespán urat, hogy megkérje, végre nőül vegye.

Ezen asszonyság, ki csak azért ment férjhez, hogy szerelmi kalandjait annál biztosabban üzhesse, alig érkezett az udvarhoz, már a legdicsőbb felé törekedett nagyravágyásában. Mivel pedig azt hitte, hogy mindent kivánhat. Nem volt egyéb, csak a király szive mi nagyravágyását kielégithette volna, nem is feledett el semmit is, hogy annak kedvesévé váljék. Azonban ez időben a fejedelem még La Valièrehez ragaszkodván, Montespán asszonyságunk azon keserűség jutott, hogy minden igyekezete csak haszontalan kisérlet; ez határozta el szivét máshová helyezni.

Mivel Montespan asszony csak királyi vérből való szivet kivánt, s megvetette mind, mi nem a tróntól közeledett, nagy terveket késziteti a király testvérének meghóditására. E herczeg, hogy a közvéleményt megbarátkoztolja, mely a szép nem iránt érzéketlennek hitte, Montespán asszony előzékenységét igen szivesen fogadta. Lorraine lovag a királyi herczeg nevelője azt ütött a tanitó módot a létesülni készült ármányt kijátszani ekép, hogy Montespan asszony azon helyzetbe látta magát, hogy más ujabb összeköttetést keressen. Látván tehát, mikép a királyi háznál nincs szerencséje, szelidebb lett, meggyőződván, mikép azt kell cselekednie, mit különben a józan elme is javasolt. Alig tért magához, s alig jött ez köztudomásra, a

sokaságának tömege körülvette. Mivel pedig a nők mitsem kivánnak elveszitni, imádóik számát pedig örömjelül tekintik, mely szépségük tekintélyét emeli, igen meg volt tehát elégedve, s az egész világgal felette nagy óvatossággal bánt. Lauzun marquis, a király kedvencze, ki tekintélyes és igen kedves lovagnak tartatott, egyike volt imádóinak. Szolgálati készsége tökéletesen jól viszonoztatott, sőt szerelmi nyilatkozataira válaszolt is volna Montespán asszonyság, azonban, mivel igen jó számitó volt, napról napra biztatá, hosszu ideig hagyván őt epedni, mielőtt megajánlani akarta volna neki azt, mit a szerelem legédesbet nyujthat.

Mig igy időzött, az alatt egy eset adta elő magát, melynek alkalmából csak szerencsét kivánhatott magának, hogy a kegyenczeli ügyét nem hamarkodta el.

Mint minden e világon, ugy a szerelem is forradalmaknak van alá vetve, mivel pedig a királyok szivei csak oly gyurmából készültek mint más emberé, ő felsége is belefáradván szenvedélyébe, újdonra kivánkozott, s azt gondolá, hogy La Valière iránti tisztelete nem gátolhatja őt az udvar több szépségeire jó szemmel nézni, szemei a Monacoi herczegnőre esték, kit Lauzun ur szeretett, lehet, hogy Montespán hallgatásai ezt elbátoritották, vagy mivel azt hivé, hogy két szerelmi viszonyt egy időben is képes folytatni. A herczegnőnek nem levén szerelmese előtt titka, jó lelküleg feltárta előtte a királynak irányában tapasztalt szerelmét. Lauzun ur kétségbe esett, látván magát ily veszélyes vágytárs által fenyegetve, határozottan megtiltá tehát a herczegnőnek, a király szerelmét elfogadni.

Ezen épen oly fenhangu mint uri parancs, a herczegnőnek nagyon visszatetszett, s oka volt elhatározásának magát ily durva szolgaságból kiszabaditani.

Mindenekelőtt megpanaszlá ezt a királynak, elébe terjesztvén ama merészséget, mellyel Lauzun ellenében élt. A király nagy figyelemmel hallgatá, s oly rendszabályokban egyezett meg a herczegnővel, melyek Lauzun urat észre hozzák. Több rendbeli módokat kerestek meg elvégre, abban állapodtak meg, hogy eltávolitják és a hadsereghez küldik, hol tekintélyes állást foglalt el.

Lauzun mire sem gondolván, kevésbbé mint az őt fenyegető kegyvesztésére, másnap reggeli tisztelgésre ment a királyhoz, s nagyon elcsodálkozott azon változáson, melyet ő felsége modorában tapasztalt; de növekedett ez álmélkodása, midőn a király hidegen parancsolá neki, útra készülni, hogy három nap alatt a hadsereghez távozhassék. Ezen előre nem látott hirtelen csapás meglepte, de nemes ember levén nem sokáig kellett gondolkoznia, hogy bajának valódi okát felfedezze. Tudatta a királylyal, mikép tudja honnan fú a szél, s hogy nem oly együgyü magát félrevezetni engedni, mielőtt legalább értésül nem adná, hogy mindent tud; hogy ő felségének való érezkelett kegye, egészen más reményekre jogositá, nem pedig hasonló kegyvesztésre, melyet alig érdemlett meg; s hogy történjék bármi, a hadsereghez nem megy, hacsak annak parancsnokságát nem kapja meg. Végre annyira ment hevében, hogy minden tiszteletet szemelől tévesztett, mivel egy oly fejedelemnek tartozott volna, ki iránt eszerkép lekötelezve volt.

A király mindig engedékeny alattvalóra találván, felettekép meglepetett ily merészség által oly emberben, kit oda emelt fel, hova egy Lauzun rangjabeli nemes emelkedni alig remélhetett. Természetes hevessége, és Lauzun iránti barátsága most ellenkezésbe jöttenek. Belátta, hogy hibájának oka, kétségbeesése.

Azt akarta volna, hogy kimenthesse, de akkor dicsősége szenvedett volna csorbát, s ezt, mint oly fejedelem, ki az egész világnak törvényt szab, nem engedhette. Miután csodálandó türelemmel kihallgatta, szelíden kivánta rendreutasitni, azonban mégis elég hidegen igy szólt: Bizonyára tudja azt, Lauzun ur, hogy urával beszél? gondolja meg, hogy egyedül tőlem függ, merészségét és illetlenségét megbüntetni, s hogy ép oly könnyü móddal alázhatom meg önt mint felemeltem.

Mindezt igen jól tudom, Sire, — válaszolt Lauzun, hogy szerencsémért egyedül felségednek tartozom; de mind ez nem akadályozhatja, hogy a rajtam elkövetett igazságtalanságért hangosan ne panaszkodjam.

Én felséged kegyeire számitottam, most pedig belátom, hogy ezt rosszul tettem. Csalatkoztam önben, Sire s legyen hatalma bár mi nagy, nem gátolhatja panaszomat, mely minden szerencsétlennek szomoru elégtételül szolgál.

Tovább ment volna ha a király félbe nem szakasztja tudtára adván, hogy 24 óra alatt távozzék, s ha jó szerével nem engedelmeskednék, volnának rendelkezése alatt eszközök, melyek tökéletességeit megismertetnék vele: s erre hevesen visszavonult.

Lauzun szinte kétségbe esve távozott, mint könnyen felfogható. Egyenest Monaco herczegnőhez ment, s mit csak sértőt mondhatni, ezt mind azzal bántalmazta. Egy nagy értékü tükör mely keze ügyébe esvén ezernyi darabra tört, volt őrjöngésének ártatlan áldozata.

Folyt. köv.

Gazdasági tudósitás.

N.-Kanizsa, nov. 9. Gabnaáraink ez ideig mit sem emelődtek, mi jegyzünk: Buza 3 frt 15 kr. 3 frt 40 kr. Rozs 2 frt 40 kr. — 2 frt 60 kr. Árpa 1 frt. 50 kr. — 1 frt. 80 kr. Kukoricza öreg 2 frt. 10 kr. — 2 frt. 20 kr. Uj 1 frt. 70 kr. — 1 frt. 80 kr. Bab fehér 3 frt. 90 kr. 4 frt — kr. Tarka 3 frt 20 kr. 3 frt 25 kr. mérőnként. Dió 16 frt 50 kr. Méz 13 frt mázsája. Uj bor akója 4 frt. Káposzta 100-a 8—12 frt. Burgonya mérője 60 kr. Marhahus fontja 13 kr.

Kaposvár, nov. hó 6. Pár napi esőzés folytán már is ugy megromlottak az utak, hogy a teherszállitás nehezen megy; mi lesz még a tél folytán? Somogynak nagy hátránya van, hogy jól kövezett utai ni csenek minden irányban; de ez oly mesés összegbe kerülne, hogy kivitelét boldogabb időkben szabad csak reménylenünk.

A piaczi árak igy állnak: Buza 2 ft 60 krtól 3 frtig. Rozs 2 frtól 2 frt 40 krig. Árpa 1 frt 30—50 krig. Kukoricza 2 frt 10 kr. Zab 1 frt 5—10 kr. Hajdina 2 frt. Egy edény széna 5—6 mázsával 6—7 frt. Egy öl fa 5—7 frt. Egy akó uj bor 5—6 frt. Kövér lud párja 3—4 frt. Pujkáé 2—3 frt. Csirke párja 25—40 kr. Alma mérője 1 frt 50—70 kr. Dió mérője 3 frt. Káposzta száza 7—8 9—10 frt. (m. p.)

Bécsi pénzárfolyam november 9.

5% metaliques 65.—; 6% nemzeti kölcsön 69.35; 1860 ik álladalmi kölcsön 84.30; bankrészvények 770.—; hitelintézeti részvenyek 157.90; London 108.50; ezüst ágió 107.75; arany darabja 5.24.

Nyilt posta.

Vécseinek: a kért lapot elküldtük ön számára; a művek nincsenek megsemmisitve, mint ön gondolá.

J. G, Veszprém: Tán e hó 10-én találkozunk?

P. G—nak: Becses soraid kaptuk; az illető számokat utunk inditjuk; Párizsi élményeidről is valamit.

Drávaparti Tilinkósnak: annyi a dal, hogy közlésüket nem is győznők; minden póstával küldenek be hozzánk.

Öreg-Lakba: Megérkezett-e küldeményünk?

„Induló.“ Gondolkodni fogunk kivitelén.

K—nek: Köszönet megemlékezésért; akaratunk mellett sem lehet. A dalt közöljük. Továbbra is kérjük közreműködését.

Több levélre, a szinidrvalat érdemért illetőleg: tessék a lapunk ujdonságait végig olvasni; Vigalmi napok kitüzéséről még korai volna az értesités.

Össödre: Üdvözletünket küldjük.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

Nyilt tér*).

N—. J—. barátomhoz!

A hosszu tespedés után jól esett hallani azon hirt, hogy megyénk főispánjává méltóságos gróf Festetics György ur neveztetett ki; hogy elhagyta nagyúri kényelmét, részt vesz átalakulásunk nagy munkájában; ezen tette által osztozik velünk örömünkben s bánatunkban.

Diszes fogadtatását mellőzve, áttérek a nyilt conferentiára, melyre Zalamegye gazdasági egyesületének minden tagja meghivatott. O méltósága székfoglaló beszéde után felkelt T. K., ki többek közt ezeket mondá:

„Hogy hiu ábrándokkal magunkat tovább nem ringathatjuk, légvárakra nem épithetünk, hogy mlgos főispánunkat hazafias törekvéseiben gyámolitni kell, és azokat, kiket a közvélemény tisztviselőnek kiszemel, kárhoztatnunk nem szabad; utána B. J. és H. G. ur szólalt fel, ellenvéleményben volt utána O. L., ki az első szónokot ügyesen védte. A conferentia teremtett 7 köztiszteletben álló férfiut, kiknek működése folytán nyertük jelenlegi t. alispányainkat, kik járásonként felkeresik a megye értelmiségét, hogy ajánljon tisztviselő társokat, kiket akarnak főispány ő méltóságához felterjesztetni? ez történt idáig közeletünkben.

Én mind kapornoki járás lakósa a pacsai tanácskozmányon megjelentem, megütközve szemlélém a terem ürességét; hogy hiányoznak azon férfiak, kiket megszoktunk közöttünk látni és akaratlanul eszembe jutott 1861. év, hogy akkor többen voltunk, a javalat után kineveztett tisztviselőink elfoglalák nehéz pályájukat tiszta multtal és hazafias törekvéssel; hogy addig is, mig a hongyülés a megyék szervezetét rendezi, a jelenlegi magyar kormányt támogassák, s a népet érdekeiben védjék.

Alkotmányos nemzeteknél az ellenzék oly szükséges, mind a levegő; egyik a másik nélkül nem élhet meg, de jelen körülményeink között szükségtelen, mert még az épületen kivül állván egyetértésre van szükségünk, ebben rejlik nemzeti erőnk, s ha kisebb kérdésekben is meghasonlunk, mind apró forgács szétdaraboltatunk — szóltam nyiltan, kerültem minden czélzást, „tenni“ a jelszó — ezt tartván szem előtt, mert azon ügy nem vesshet el, mely mindenkit érdekel s melybe mindenki szabadon beleszólhat, az pedig nem más, mind megyém érdeke és hazám ügye.

K.-Hahóton, 1865. nov. 1.

BARANYAI ELEK.

*) Az e rovatokban közlöttekért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

H I R D E T É S E K.

4408/1865 3—3

HIRDETMÉNY.

Bistea György saig-tvári lakós hitelezőinek [illegible]

Somogymegye polg. törvényszéke, mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Kiss Bálint felperesnek Bistea György elleni keresetében [illegible] november hó 10. napjának reggeli 9 órája kitüzetik; [illegible] a fennebbi ügyletek [illegible] megállapittatni.

Egyuttal felhivatnak mind azok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, [illegible] bejelenteni siessenek.

Kaposvár, okt. 6. 1865.

Somogymegye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

[illegible]/1865 3—3

ÁRVERÉSI hirdetmény.

Somogymegye polg. törvényszéke, mint telekkönyvi hatóságnak részéről közhirré tétetik, hogy [illegible]

fognak; s a második árverési idő, ha netán az első árverésen vevő nem találkozik, f. évi dec. 7 napjának reggeli 9 órájára a helyszinére kitüzetik, azzal hogy akkor fennebb kijelölt ingatlanok a becsáron alól is eladatni fognak.

Az árverési feltételek a törvényszék irodájában mindenkor megtekinthetők.

Kaposvárott, okt. 6 1865.

Somogymegye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

4186/1865 3—3

HIRDETMÉNY.

Proits Mátyás hitelezőinek [illegible]!

Somogymegye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Landler Józsefnek Proits Mátyás elleni [illegible] a kielégitési végrehajtás [illegible] Pollány 2 szám [illegible] könyvében A I. alatti negyed telek birtokára elrendeltetvén, az árverési feltételek s a kielégitési sorrend megállapitása tekintetéből hitelezőknek tárgyalási határnapul f. évi november hó 16-ik napjának reggeli 9 órája kitüzetik, mire hitelezők azzal idéztetnek meg, hogy ha nem jelenénk meg, [illegible] a fennebbi ügyletek [illegible] fognak megállapittatni.

Egyuttal felhivatnak mindazok, kik a kijelölt birtokhoz igényt tartanak, azt a fennebbi határidőig bejelenteni siessenek.

Kaposvár, okt. 6. 1865.

Somogymegye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

4774/1865 (3—3)

ÁRVERÉSI hirdetmény.

Somogymegye polg. törvényszékének, mint telekkönyvi hatóságnak részéről közhirré tétetik, hogy [illegible]

Kosztrics Marko és Bonca Áronné felperessége alatt Szikos János Hosszufalui lakós elleni követelése fedezésére lefoglalt s a Hosszufalu község 53 számu telekjegyzőkönyvében A I alatt foglalt egy negyed telek birtok [illegible] Hosszufalu községben a helyszinén f. é. november hó 9. napjának reggeli 9 óráján — mint az első határnapon — első árvereztetni fognak; a második árverési idő, ha netán az első árverésen vevő nem találkoznék, f. évi dec. 9-ik napjának reggeli 9 órájára a helyszinére kitüzetik, azzal hogy akkor fennebb kijelölt ingatlanok a becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverési feltételek a törvényszék irodájában mindenkor megtekinthetők.

Kaposvár okt. hó 6. 1865.

Somogymegye törvényszéke mint telekkönyvi hatóság.

701 sz. Babotsai járás szolgabirájától

Árverési hirdetmény.

Somogymegye babotsai járás szolgabirájától közhirré tétetik, miként kiskoru gróf Somssich Ödön gyámja felperessége alatt, Hochráiter László alperes ellen haszonbér nem fizetés tárgyában inditott keresetben folyó évi aug. hó 23-án kis-tamási, ezen Somogymegyében kebelezett pusztán, birói zár alá vett 193 db. anyabirka, 71 db. öreg ürü, 140 db. tokló, 7 db. öreg kos, 148 db. bárány, 12 db. jármos ökör, 4 db. negyedfü tinó, 3 db. két éves üsző, 1 db. három éves bika, 2 db. hámos ló, 4 db. anyakanca, 4 db. két és egy éves csikó, továbbá több nemü gazdasági eszközök, takarmány és szalma, valamint több száz mérőre menő szemes gabona, melyek összesen 6689 frt 30 kr. o. é. becsültettek, folyó évi november hó 27-én reggeli 9 órakor a legtöbbet igérőnek nyilvános árverés utján készpénz fizetés mellett eladatni fognak. Kelt Nagy-Attád oktober 27. 1865.

(1—3) Simon Károly sz.-biró.

Ügyvédi iroda változtatás Nagy-Kanizsán.

Alulirott tisztelettel jelenti, hogy ügyvédi irodáját a város templom melletti AXENTI féle házban tette át, hol előbb a takarék pénztár létezett.

KAAN VILMOS
ügyvéd.

Hangszerek,

melyek 4—36 müdarab tartalommal birnak, közülök alulirottnál a következő kitünő jeles készletek kaphatók u. m. **harangjátszószer, trombita,** szintén **harangjátszószerek, fuvola-játék** égi hangokkal és mandurával, továbbá:

játék-szekrények:

2—12 darabból u. m. **tárczák, szivartartók, fénykép-albumok, iró-eszközök,** és **svéjczi házacskák,** zenével, mindegyike diszesen faragva vagy festve, továbbá **játszó-babák,** svéjczi öltözetben, zene- és tánczczal ellátva, mint legujabbakat kész pénz fizetés mellett ajánlja, ugyszinte javitásait is elvállalja

Heller J. H. Bernben.

Az érintett hangszert ugy termek mint betegek számára tanácsos megszerezni, mivel azok bármily kedélyhangulatot képesek felvidítani. (1—3)

LIPPICS GYULA

szövetkezvén Vidats István urral

Nagy-Kanizsán, főutcza 14. szám alatt

megnyitotta

GÉPGYÁRAT

és ajánlja a t. cz. közönség figyelmébe

MINDENNEMŰ GAZDASÁGI GÉPEIT ÉS ESZKÖZEIT

a legjutányosb áron.

Megrendelések mindennemü lakatosmunkákra és épületvasalásokra elfogadtatnak, és azok pontos kivitele a leggyorsabban eszközöltetik. (1—3)

Wajdits József kiadó, lap- és nyomda tulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. Negyedik évfolyam. 33. szám 1865. november 20-án.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap
a
széplrodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és művészet köréből.
A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen e lap legalább egy iven januar hó 1-től kezdve minden hó 1-én 10-én és 20-án. — Előfizetési ár postán szétküldéssel és helyben házhoz hordva egész évre 5 frt.; félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 70 kr — Minden előfizető a tulajdonos kölcsön könyvtárát az eddigi fenntartó feltételek mellett fél áron használhatja. — Nyilttér egy Petit sorért 10 kr. — Hirdetések hat hasábos Petit sorért 1-ör 7 kr., 2-or 6 kr. és minden további beiktatásért 5 kr. e bélyegdijért 30 kr. fizetendő. A beiktatási dij s a lap kezelését illető minden tárgy a kiadó hivatalhoz Nagy-Kanizsára; a lap szellemi tartalmát illető közlemények pedig, ugy minden levelek bérmentve a szerkesztőséghez küldendők Kaposvárra.

Somogyról.

(Nem Somogyból.)

Jelige: Körtvét, almát.

II.

Nem reátok értem ama his mottót, Somogy lelkes fiai! — tudva van ugyis országszerte a régi gonosz Kistükör ujabb javitott kiadásának ügyes oldalkanyarodása; hát az iróra, e sorok igénytelen irójára, régi tisztelőtökre, kell azt értenetek, ama latin mondás szerint: dat pira, dat poma, stb. Ki mit hozhat áldozatul, azzal rója le tiszteletadóját, s a dicséret attól, a ki a gánoshoz is ért, kétszeres értékü. Igenis, az a kis szátirai ér, mely bennünk megpezsdül, az adja meg savát, borsát annak, a mit mondunk, s legalább is egy kis agióval toldja meg komoly elismerésünk ezüst tallérait.

Ezekből tüstént nem egy marokkal, hanem egy zsákkal kell letennünk Somogy második kitünőségének lábaihoz. Ki az? — Ki volna más, mint Jankovich László!

A régi rómaiaknak két consulok volt; Somogynak két nagy embere van: Somssich és Jankovich. Az elsőnek érdemeit már, némi kilu[illegible]sokkal elősoroltuk; a mérleg sulyegyentvesztve kalimpál, ha rögtön a másikra át nem megyünk s a sort ujra nem kezdjük.

Mi az a népszerüség?

A ki e hatalmat becsmérli, az elveszett ember, a ki maga ellen ingerli, azt eltiporja, a ki számba nem veszi, az lehet jó ember, de nem életrevaló politikus; tegyük hozzá, a ki megszerezte magának, s azt jóra használja az egyéb tulajdonaitól eltekintve is, tiszteletreméltó derék ember.

S ilyen derék ember, a ki a népszerüség roppant tőkéjét, melynek a Balatontól a Dráváig kizárólagos monopoliumával bir, folyvást a közjóra kamatoztatja, s magának soha semmit sem tart meg belőle, — a politikai bankárok e ritka példánya: Jankovich László.

Hallottátok-e, hogy egy ember, a ki már tizenöt év előtt egy megyének főispánja volt, kész egy más megyében elvállalni az alispánságot, ha mint szerényen hozzáteszi, e fontos állás betöltésére a közbizodalom őt képesnek hiszi? Ez annyi mint mikor a tábornok ujra beáll kapitánynak, a mire ha eset előadja magát, az olyat bizonyosan meg is becsülik érte.

Ez a valódi (nem fertály-)mágnás, ha „tetu"-barátságot köt a falusi gentry mindazon tagjaival, kikből a haza szolgálatára valamit néz ki, ha czigányokkal türi magát megmuzsikáltatni s „áll elébe" a tölt pohárral „hozzá-szólló"-nak, mindezt ugy tudja tenni, hogy nem annyira ő látszik leszállani mint inkább magához fölemelni a többieket.

Ott voltam főispányi installátióján. Volt nagy ebéd a — „csárdában." Egymást érték az ugynevezett lelkes felköszöntések, miknek utóbb már felét sem hallgatta ki a zajongó közönség. Végre feláll egy ember s poharat emel egy Briarëusért, a százkaru népért! Ezt hallva Jankovich, felkap egy egész üveget, — mert ily felköszöntésre — egy pohár nem elég. Mint ő a butellát, felkapják őt az emberek s körülhordozzák épen ugy, mint ősatyáink a pajzsra emelt párduczos Árpádot, mialatt ő fenékig ki issza az üveg tartalmát, s utolsó cseppjét körmére szivárogtatva dobja azt az ujjongó, riadó tömeg közé! ki látott valaha ahoz hasonló tapsvihart, az éljenek oly mennydörgését, a lelkesedés oly mámorát!

Utolsó cseppig! Ez abban a pillanatban azt jelenté, a mit őseink Mária Teréziának fogadának: Moriamur! — Utolsó csepp vérünket jelenté az a hazáért, a szabadságért!

Mondják, hogy ezt a körömpróbát aztán éjfél utánig többen, kevesebb gratiával, de több mámoritó sikerrel utánozták.

S azóta ez a Jankovich nem mutathatja magát a nélkül, hogy szünni nem akaró éljenek ne kisérjék minden lépését, minden szavát. Viszi s ráveszi őket mindenre, s tán ő az egyedüli, a ki, ha kell, fékezni is tudja.

A mi legnevezetesebb benne az, hogy távol sem osztja a tömeg szenvedélyeit, előitéleteit. Sőt ezeknek nálánál képzelhetlenebb ostorozója, Széchenyi után, kinek hü tanitványa alig volt valaki.

Ő egészen át van hatva annak érzetétől, hogy a mi népünket, — beleértve annak attilás részét, — még nevelni kell; hogy mi oly sokban hátra vagyunk, s még annyit kell tanulnunk okulnunk, törekednünk, s hogy mindazokhoz, a mik valódi haladásunkat, tökéletesbülésünket mozdithatják elő, a nyers tömeg semmit sem ért: ő annyira utálja a nyegleségét, a szájaskodást, az álhazafiságot, hasonlóan nagy mesteréhez, néha szinte tulságokba esik. Az irodalmat például, kelleténél kevesebbre becsüli, s nemzeti költészetünkről, hacsak egy Vörösmarty, vagy Arany magaslatáig emelkedik, tudomást nem vesz; az irói segélyegyletnek talán még nem is tagja.

Másban, ha áldozni kell, — bámulatosan ért nem annyira a mások, mint önmaga megadóztatásához s ha méltónak látja — mint volt eset rá, — egy ezeressel fizi le a jó ügynek commis-voyageureit, kik egy százast is köszönettel vették volna.

Különben egyik alapitója s elnöke a gazdasági egyesületnek, mely mióta politizálni mindenütt szabad, nem kelt többé nagy érdeket a nagy közönségnél. S valamint a tuláradásokra hajlandó megyei közönséget, ugy szereti szabályozni a megyei vizek folyását is, s csak nemrég nagy rémületbe ejtő a festői tájakon gyönyörködő érzékeny sziveket, hogy talán fenékig, — utolsó cseppig — leereszti a Sión át a Balatont, a mi azonban, közmegelégedésünkre, nem sikerült!

Központi vasutja, e figyelemreméltó kezdemény sem sikerült, s Kaposvár vasut nélkül maradt; csak azon oknál fogva, melyet fentebb kiemeltünk, hogy t. i. e kitünő férfiu csak a maga, nem pedig a mások megadóztatásához ért, s mi a mai világban, hibának is beillő, elavult erény!

Ily elavult, de mégis imponáló erényekben oly gazdag ő, hogy idegen létukre is, bátran kimondhassuk: Kupa fiainak csak ő a vezére, Somogy vármegyének Jankovich László az egyedül lehető főispánya.

TIMON.

Gazdászati rövid értekezés.

— Pályamű. —

(Vége.)

A rétek minőségökről beszélni feleslegesnek tartom; azért inkább szólok egy keveset a sertészet és juhászatról, mint közvetlen mellék-ágairól a mezőgazdaságnak.

Vannak gazdáink, kik a sertészetet és juhászatot, ha nemis gazdászataik főczéljául, de körülményeikhez képest túlerőltetik.

Tisztelt gazda-közönség! Megyénkben bár az erdőség még igen terjedelmes; mindamellett szomoruan tapasztaltuk, hogy mostanában makk soha sem termett annyi, hogy sertéseinkből csak a malaczok által fölemésztett árpát is kiárulhattuk volna. Hát a kanász bére göbék teleltetése honnan kerül ki? Nincs benne haszon, legjobb volna abban hagyni, s átadni a slavonitáknak, kik erdeiket másra nem használhatják, sertéseiket maguk őrzik s kanászra nem fizetnek; ezeknek való. Tartsunk mi csak annyit, mennyit a konyháról került moslék-, korpa-, s talán a baromfi tartásától visszamaradt ocsúval eltarthatunk.

Erdőnkben sertés helyett tartsunk birkát; még pedig nem azt a szép vékony lábu, tisztahasu, kopaszfeju birkát, a mely nemcsak a szénát, zabot fogyasztja el; hanem a tulajdonos elszegényitése mellett, a juhászbotot hordozó heverő embereket méginkább megtanitja henyélni, nap és eső ellen elbúni. De inkább tartsuk a jófajta, egynyiretü mestitz-birkát, melynek nem kell a teketóriás istálló; nem kell naponként kétszer széna és zab, — nem fél az esőtől; tölti a gyapjus zsákot és a gazda erszényét. — Ez én előttem a birka; erre, ha valaki ad valamit, helyeslem; — mert higyjen nekem a t. gazdaközönség, mindig az a kérdés: „ez és ez hány mázsa gyapjút adott el?" másik kérdés: „mi árért adta?" azt sohasem kérdik: „a gyapju finom volt-e?" már pedig véleményem szerint az eladási árról igen ritkán lehet megtudni a gyapju minőségét. Mert a mindenki felett főcsinnel élő Izráel népe megérzi, hogy kinek van szüksége pénzre, és finom vagy goromba az a gyapju? mindegy: mert ha pénzre van szükség; nincs ott ára a gyapjúnak.

Egy számitást teszek ide a finom (merinó-) és közönséges (mestitz-)birka hasznáról.

Az 1850. és ezt követő években egy gazdaságban 2 ezer és pár száz volt a kezem alatti birka-állás. A birka igazán finom, hosszulábu, kopaszfejü, meztelenhasu állatocska volt, őrizni kellett hidegtől, melegtől, széltől, esőtől, ugy, hogy nyáron által is szénázni kellett, ha egy harmadnapos eső volt a rendekre, — télen át a legfinomabb szénából kétszer kapott. Krumplit, répát csakhogy egy kevés teje legyen, csaknem ugy tömtük bele, — hogy valahogy az erősebb a gyengét elne verje, a rendes 8-i nyolcz fizetéses juhászon kivül egy pár gyermek rendesen juhászkodott és még nem tudom, mit nem követtem el, hogy valahogy a 10%-on fölül ne menne a mortalitás; ez mind haszontalan volt, döglött, fagyott, motozott; szóval minden módon fagyott; nyirésre került a dolog, alakjában 1½ fontra, ha rá jöttem uraságom tökéletesen meg volt elégedve. — Hogy adtuk el a gyapjút? mázsánként 160—180 ftért.

Összejött tehát

2000 db. birka után 1½ fontjával 30 mázsa p. 170 frt. —	5100 frt
Bárány élve maradt 500 darab p. 2 frt	1000 „
80—100 mustra ut. db. p. 2 frt	180 „
Dögbőr egyre másra	100 „
Bevételem a juhászatban Össz.:	6380 frt

Kiadásom:

8 juhász egyremásra 80 —	640 frt
2000 darab birka teleltetése (csak szénát számitva, szalma trágyára marad) napjában 2 font (ez volt rendelve) 4080 mázsa p. 80 kr:	3264 frt.
Krumpli, répa télen át dbja p. 40 kr.	400 „
Legelő nyáron át darab után 1 frt	2000 „
Só éven át darabra 1 font 20 mázsa p. 11 frt	220 „
Előre nem látható költség, nyirés és más	200 „
Összes kiadás	6724 frt

és igy vesztesége volt uraságomnak, — csak azért; mert övé volt a vidéken a legfinomabb gyapju — 344 frt.

Mi hasznot vett ugyanazon faluban a birka után egy gazdatisztből lett bérlő barátom? Lássuk azt is:

Volt neki 1500 darab — mesticz — birkája, jó tél levén, egész télen a sár-zétben járt, alig kapott a hasassa egy hevés kórót; vallomása szerint szénát nem ettek; feltéve elesett 100 db., megnyirt 1400 db., darabonként adott 3 font az 42 mázsa, eladta mázsáját p. 100 frt. 4200 frt

Volt 400 db. legelőn ellett báránya p. 2 frt.	800 „
Mustra- és dögbőr:	200 „
Összes bevétel:	5200 frt

Kiadások:	
tartott 3 juhászt p. 80 frt.	240 frt
Nyári legelő dűként p. 1 frt	1500 „
Éven át só 15 mázsa 11 frt	165 „
Aprólékos költség	150 „
Összes kiadás:	2055 frt

volt tehát haszna: 3145 frt.

Mily szép haszon! mennyire kifizeti magát az ily birkatartás! heh nevetve hallgathatja az ily tulajdonos, midőn a másik kérkedik: hogy övé volt a legszebb gyapju!

Ezek olvasásuk után meggyőződhetik a t. olvasó és gazdaközönség, hogy mindazt, mit irtam, más kárán okulva tapasztalat után irtam. Vajha mérély értekezésem csak néminemű figyelmet is vivhatna ki magának! Vajha kiki közülünk, kik gazdászatot űzünk, elmondhatná magáról velem együtt, mit jeligém állít: „boldog ki más kárán tanulhat."

Jegyzőkönyv

a soproni kereskedelmi- és iparkamara 1865. augustus 31-én tartatott általános rendes üléséről.

Elnölő: Hillebrand Vincze kamarai elnök.

1. A Simontornya járási főbiró urnak, a mitaláli selyemforoda működésének megszünését tárgyazó értesitvénye

sajnálattal tudomásul vétetett.

2. A kereskedelmi miniszterium vezetője, Kalchberg báró ő nagyméltósága a kamarával tudatja, miszerint Ő cs. és Apost. k. Felsége, az körülmeny folytán mondott minőségétől kegyelmesen felmenteni méltóztatott, — egyuttal köszönetét fejezi ki a kamarának, a hivatalos működésében tapasztalt pártolásáért.

Tudomásul szolgál.

3. A nagym. m. k. helytartótanács kinyilatkoztatja, miszerint a kamara egyik levelező-bizottmányának ügyvöke által megkisértett sarczolásnak ügyében felterjesztett jelentés tudomásul vétetvén, annak tiszteletteli állásától tüstént történt elmozdítása helyeseltetik a tisztelt magas kormányszék egyuttal az illető főispán urat ez ügyről tudósitván elvárja, hogy a kamara bekivánandó jelentéseiben, mint eddig, ugy ezentul is, kizárólag a közérdeket és a kereskedelem s közforgalom előmozdítását tartva szemelőtt, levelező bizottmányainak inditványait csak érett megfontolás után és csak akkor fogja használatul venni, ha csak hiteli érdemileg indokolvák; valamint másreszt a nagym. m. k. helytartótanács a kereskedelmi és iparkamarának becses nézeteit jövőben is különös figyelemmel kisérni és méltányolni fogja.

E nyilatkozvány azon megjegyzéssel vétetett tudomásul, hogy a kamarának eddigi igénytelen működése, további magatartása és hivatalos tevékenysége iránt, a magas kormányszéknek elegendő biztositékul szolgálhat.

4. A magas cs. k. kereskedelmi ministerium figyelmezteti a kamarát, hogy az ipáros statistika felterjesztésére kitűzött határidőt betartani igyekvő legyen és a netán hátralévő viszonylatos jelentéseit elkészitse.

E felhivásnak lehetőség szerint elég fog tétetni.

5. A kamara részéről tett felterjesztés folytán a nagym. m. k. helytartótanács nyilvánitja: hogy miután az 1864. január 21-én 10250. sz. a. kelt kegyelmes udvari rendelvény 14. §-a értelmében, a czég-bejegyzési szabályok szoros megtartásának ellenőrködésére a kereskedelmi kamarák is hivatva vannak, és miután ezen ellenőrködés csak ugy [illegible] ha a törvényszékek a kamarával tudatnak; intézkedés történt az iránt, hogy a czégbejegyzések [illegible] hivatott váltótörvényszékek a náluk bejelentett czégeket, az illető kereskedelmi és iparkamarákkal havonként [illegible]

Tudomásul vétetett.

[illegible] bor és liquer eladása [illegible] választ [illegible]

[illegible] szabályok szerint az [illegible] valamint a [illegible]

alább is egy házi messzelyes palaczkokban de mindenkor az álló vagy ülő vendégek kizárásával — megengedtetik. Szintén ezen megszoritások alatt a szilvorium eladása is gyakorolható. A szesznek (spiritus) eladása, a mennyiség és edények neménék megszoritása nélkül, a nevezett kereskedőknek megvan ugyan engedve, de egyedül csak iparos czélokra és az álló vagy ülő vendégek részérei kiszolgáltatásának teljes kizárásával. Ezen határozatok tehát csak is a szeszes folyadékokkali kereskedést érintik; — liquer, égettbor stb. kimérése pedig csupán a regale-jogositottaknak van fenntartva, a miért is harmadik személyek általi ilyes kimérés, csak a regale-tulajdonossal kötött egyezkedés folytán gyakorolható.

7. Bécs birodalmi főváros tanácsa közlést tesz az iránt, hogy az ottani község tanácsnak közreműködése alatt, „központi vásárcsarnok" létesittetett; — egyuttal 3000 példányait küldi egy e csarnok igazgatósága által közrebocsájtott iratnak, melynek czélja: ezen intézménynek lényegét és czélját, feladatát és ennek mimódoni megoldását, az ebből a fogyasztóra és termelőre háruló előnyöket, világosan kifejteni; egyszersmind kéri ezen iratot a kamarai kerületben czélszerű módon terjeszteni.

A kamara a kérdéses vállalatnak fontosságától áthatva, működésétől a termelők érdekében a legjobbat remélve és igy érintett iratot az illetőkre nézve különös érdeklünek tartván, — ennek terjesztését mind a közigazgatási hatóságok, mind saját levelező bizottmányai, mind pedig a megyei gazdasági egyesületek utján elhatározta.

8. Tekintettel arra, hogy a kereskedelmi- és iparkamaráknak egyik legfőbb feladata, a kereskedelmi forgalmat minden mozzanataiban figyelemmel kisérni és ebből azon tapasztalatokat gyűjteni, melyek a vámrendszer, kereskedelmi szerződvények, kereskedelmi társulatok avagy más a kereskedelmet közvetlenül vagy közvetve érdeklő ügyek iránti — a kormány részéről bekivánt — véleményes felterjesztésekben érvényesitendők lelik: a győri, mosonyi, duna-földvári, mohácsi, szegszárdi és szigetvári levelező bizottmányok felszólittatva lettek, hogy a Dunán és mellékfolyamain a gőz- és evezőhajókkal közvetitett forgalmat buzgalom és szakértelemmel nyomva és tanulmányozva, ennek eredményéről a kamarát tudósitsák.

(Folyt. köv.)

Vidéki tudósitások.

Veszprém, nov. 6.

Általánosan el van ismerve, hogy a közel országgyülés, az általánosan ohajtott kiegyezés sikerülése esetén korszakot fog alkotni hazánknak történetében, s a közjogi viszály megszüntetése után rá az alkatásnak nagy műve vár. 1848. csak alapjait rakta le az uj világnak, 186⁵/₆. van arra hivatva, hogy ez alapokon a haza önállóságának, függetlenségének, országunk sarkalatos jogainak megóvása mellett nemzeti nagyságunk s dicsőségünknek évezredekkel dacczolni képes szent épületét fölemelje s a legnagyobb magyarnak e jóslatát „Magyarország nem volt, hanem lesz" a valósuláshoz közelebb vigye.

Ha hát volt időszak, melyben a képviselőválasztásra jogositott hazafiaknak komolyan meg kellett előre fontolniok, kit tiszteljenek meg szavazatukkal? ugy a mostani időszak az . . . . . s ha valaha, ugy most kellett volna minden személyes vonzalom háttérbe szoritásával egyedül az elveket, — az azok védelmezésérei nagyobb képességet — s főleg a rendithetlen hazafiui tiszta jellemet tekintetniök. Még is fájdalom! — legalább megyénkben — a pártok a személyek, nem pedig az elvek körül csoportosultak. Előbb voltak pártok, mint politikai programmot elmondva hallottunk, vagy nyomatásban láttunk volna. Most mit van nyomatott programm összesel, csak az én tudtommal is szét vannak már osztva Kupricsé (veszprémi), Gaál Péteré, Pap Gáboré, Nosslopi Tamásé (a n.-vázsonyi), b. Splényié, Ányos Istváné (a sircsi), Sárkány Miklós apáté (az ugodi), gróf Festetiché (az enyingi választókerületben) . . . s lehet még több is — valószinü is hogy van, csakhogy nekem nincs rólok bizonyos tudomásom. De e pártok a programmokat megelősőleg alakultak, s igy alakulásokra nem a programmokban kifejtett politikai elvek, hanem a jelöltek egyénisége, az azok iránti rokonszenv — vagy érdek — vagy igéret által hozzájok csatoltság voltak befolyással. A programm csakis azért adatott ki, mert divatczikkül tekintik, — egyik jelölt sem akar a másiknak e tekintetben utána maradni. . . . nem pedig azért, hogy politikai szükségesség, holott e czélból kellene kiadatva lenni, s csakis akkor volna jelentősége, ha e programmok kiadatása után e hóditó erejü elvei folytán alakulnának a pártok. Jelenleg csak annyi jelentőségök van e programmoknak, hogy a többség szavazatát eleyerendő képviselő az általa kiadott programmban közzétett politikai elvektől nem térhet el az országgyülésen, s igy választói eleve tudják, minő elveket fog választottjuk védelmezni.

A veszprémi választókerületnek két jelöltje van, Kuprics Imre (kit 1848-ban s 1861-ben közakarattal választottak meg képviselőül) s Rosos István. Ez utóbbi szép képzettségü, s 1848-ban és 1861 elején tisztelt, szeretett alispánja volt Veszprém megyének, de jelenleg sokat vesztett népszerüségéből a szállongó hir által neki tulajdonitott azon nyilatkozata által, hogy ha bármi kis töredék ellenjelöltet lépet föl vele szemközt, akkor a képviselői jelöltséget nem fogadja el. „A haza minden előtt!" kit a többség bizalma a haza szolgálatára hi, annak nem szabad e szolgálatot megtagadni csak azért, mert a kisebbség mást gondolt e szolgálatra alkalmasabbnak. Kuprics Imre, kit 184⁸/₉-ből s 1861-ből ismerünk, kit 1849-ki szenvedése az 1846-ki nagy eszmék vértanujaként tüntet föl a választók többsége előtt, okt. 6-án jött több oldalróli felszólittatása után Veszprémbe, s érkezése estéjén pártja által fáklyászenével tiszteltetett meg. Ünnepélyesen kijelenté, hogy bármely csekély volna is az a töredék, melynek bizalma benne központosul, ő annak hozzávaló ragaszkodása által megtisztelve érzi magát, s a kijelöltetést elfogadja, hogy ha a többség bizalma ismét benne központosulna képviselői minőségben szolgálhassa a hazát, ha pedig mást karolna föl: helyet engedhessen a nála érdemesebbnek talált előtt. Okt. 7-kén Rososnak pártja szinte fáklyás-zenével — jelöltét éltetve — járta be a várost. A két párt még folyvást tartja magát, hár szárnyaló de biztos alappal nem biró hirek Rososnak visszalépését kürtölik, s helyette uj — még pedig sok — követjelölt nevét emlegetik, s közöttük oly egyéniségekét, kik egyátalában nem akarnak egy fölosszló párt töredékeiu megosztozni. Legvalószinübb, hogy a két párt tömören — de egymástól elkülönülve — együtt marad, s a választás napján hitöok szerint békésen mérkőzni fog, megszégyenitve azon hamis prófétákat, kik nyomoru verseikben mig jelöltjöket Rosost élteik (melyet mindenki utánok mond) . . . . addig a Kuprics-pártot csapó pártnak csufolva, szétveréssel fenyegetik, mely fenyegetés és gunyolódás által legjobban sértik jelöltjüket, — ki — mint emelkedett gondolkozásu s hazafias érzelmü magyar ember nemcsak nem örülhet ily tisztelgő verseknek, hanem inkább első azok szerzőjének kárhoztatói között.

A Nagy Vácsonyban választókerület jelöltjei Gaál Péter, Pap Gábor, Nosslopy Tamás, A két elsőnek van egymással mérkőzhető pártja. Oktober 16-án értekezletet tartottak oly czéllal, hogy egyesüljenek, de nem sikerült.

Az enyingi választókerületben (senki ellen Kerkapoly Károly, pápai tanárt lépette föl az értelmiség. Kerkapoly elől Bocsor István, Késmárki József, Csapó József stb. visszaléptek. Az oktober 16-ki értekezletben elmondott s közel három órai időt igényelt kimeritő politikai hitvallásával Kerkapoly magához hóditotta az értekezleten jelenveltak lelkét. E hitvallást ugy szerkesztére — mint tartalmára nézve remekműnek mondják azok, a kik hallani szerencsések voltak. Gróf Festetich is föllépett e választókerületben, de hir szerint ő is hajló a Kerkapoly előtt leendő visszalépésre, s Kerkapoly pártjának Csérdie ellen csatlakozásával leendő megerősitésére.

Az ugodi választókerületben Nagy Ignácz, Sárkány Miklós apát, s Szabadhegyi . . . a vásárhelyiben Békássy Lajos s Pap N. János, a sircsiben Hunkár Sándor, b. Splényi s Ányos István. Pápa városában Szabó Imre s Xántus a jelöltek.

Melyik párt van többségben? november 28-án mint a választás napján fog kitünni. Vajha békésen gyakorolhatná mindenki választói jogát . . . . s ne találkoznék oly párt, mely önbecsületén tiprődva megfertőzteti kihágásaival a választásnak szent helyét.

v. r. l.

Veszprém, 1865. nov 5.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Jó, hogy nem vagyok gazda! mert ha az volnék, most hosszu sopánkodásokkal untatnám lapja t. közönségét vagy legalább is igy kezdeném levelemet: Ér nek . . . ho, ho, — magas hangon kezdtem, pian piano el va lontana; még csak igy szabadna kezdenem: nőnek a vetések, aztán meg; szép idő van stb. hacsak ugyan az volna, azonban sokaknak nem tetszik, kiváltképp akik azt nem szeretik, hogy fütetniök kell. Ezt ugy vegye csak mintha sugtam volna, mivel azt tartják, kivéve a gazdavilágot, az időt már csak akkor hozzuk elő, ha kifogytunk a tárgyból, ha nem tudunk már miről szólani, pedig dehogy nem, most éppen van mit irni. De hol is kezdjem? — Az ébredésnél . . . si si . . . hol az ember mindennap kezdi. Tehát: ébred, élni akar minden, szebb jövőről beszél boldog, boldogtalan. És mégis, nrrido ugondolja-e Szerkesztő ur, mit akarok mondani, illetőleg mi történt itt nálunk a Bakony aszlán? . . Veszprémben divat az öngyilkosság!

F. hó 1-én a Benedekhegyen találták Fojmann kereskedősegéd hulláját, szivén lövés tátongott, nem messze tőle pisztol hevert, elszánt ficzkó lehetett, miután zsebében lőkészleteket találtak, melyekből azt következtetik, hogy nem sikerülés esetében azokra került volna a sor; sokak szerint megelőző este ³/₄ 8-ra hallatszott a durranás. — Ugyan-e domb meredek szirteiről mintegy félév előtt F. levéltárnok ugrott alá s rögtön meghalt. — Másnap reggelre uj öngyilkossági hir lepett meg: Farbinger telekkönyvi irnok lőtte magát agyon szállásán; okának a mértéktelen ivást és ennek következtében eladósodását mondják. — Harmadnap vagyis nov. 3-án ismét öngyilkossági hir: annak fivére, ki először agyonlőtte magát, szintén öngyilkos akart lenni, de a gazficzkó kötelét, melyen függött s talán erősen orditott is, jókor levágták, igy maradt életben. Ilyen az élet, egyik élni szeret, másik halni akar!

De hol is kezdtük? — az ébredésnél. Igen igen ébredünk, az alkotmányos élet mozgékonyságba hoz mindent, életre kelti az alvókat; lobogókat látunk, éljeneket hallunk s mégsem tudjuk, ki lesz a vivát? ki a győztes? Hármat jelelt ki a bizalom követül: Rosos 61-diki képviselőt, Csecsinovics Ferenczet — a dalnok Kemenczt és Kuprics Imrét. Még eddig egyedül Kuprics zászlóit látjuk lengeni; mint mondják, ő leginkább szeretne s erőlködik is a Credo-ba jutni, csak aztán oly szerep ne jusson neki ott, mint Pilátusnak. Egyik mellett sem akarok kortaskedni, csak azt ismétlem, mit már annyian hangoztattak: ha nem akar a 61-iki mellett maradni, válaszszon olyat, kit testestől lelkestől ismer s kiben megbizhatik, hogy becsületére válik! — A pápai követ marad t. i. Szabó Imre. Jobb is volna mindenütt az intelligentiára hallgatni s a sok pártraszakadás helyett, hol többnyire váratlan ragadja el a babért, valódi honatyáinkban megbizni!

Hát még, mi ujság városunkban? Bátran talányul adhatnám fel . . . Lapunk lesz! A derék Rauszetter minden erejéből lapot akar létesiteni, s mire e sorok napvilágot látnak, mutatványszáma már megis jelen. Incredibile, sa csak ő! Eviva! — Mint hallom, Szerkesztőséged is egy uj lapot indit meg. Mi történik ennyi provinciális lappal? Mit tegyen a közönség, melyiket pártolja? Mi csak irogatnánk egyikbe másikba, de mit szól a közönség? — Fizessen mindannyira elő! — nemde ezt ajánlja ön is? — Ismét jó, hogy nem vagyok gazdaember, mert ilyenkor hosszasan fejtegetném: hja, azok könnyen beszélnek, de mi? — nem volt kellő termés, a gabonának nincs ára takarmányunk napról napra fogy stb. e helyett én röviden azt mondom: nincs — kincs!

BÉLA.

Mohács, nov. 9.

A követválasztási mozgalmak nálunk is jelentkeznek, még pedig elég hevesen. Mint multkori levelemben irám, a mohács-kerületi választók 2 pártra szakadtak, s Soltovszky Márton volt 1861-ki baranyamegyei főispán dr. Siklósy Károly ellenében áll mint követjelölt szemben. Soltovszky pártja sokat ártott magának könnyű hiedelmével, mert azt senki se akarta elhinni, hogy a Soltovszky név ellen más fellépni merészkedjék. E hó 4-én tartá Siklósy Károly este fáklyászenével bevonulását a városba. Választói nagy számmal várták a gőzhajói állomásnál már 2 nap érkezését. Hallomás szerint D.-Szekcsőn, hol Soltovszkynak tetemes pártja van, ugyanott, midőn Siklósy a hajón érkezett, utóbbinak a gőzhajói állomásnál macskazenét csináltak. Siklósyra e kellemetlen meglepetés látszólag hatott, mert bevonuláskor választói vig éljenzése s örömriadása közt is szomoruan lehajtotta fejét.

A fáklyásmenet a „Koronához" czimzett vendéglőbe kisérte őt, hol a néphez beszédet intézett. Siklósy 3-or is elkezdte beszédjét, az ellenpárt közül, néhányan füttyel s más illetlen kifakadásokkal gátolták őt azt folytatni; mire saját választói is dühbe jövén, az égő fáklyákkal kezdték üldözni amazokat. Az összekoccsenés nem sokáig tartott, mert

a Scitovszky pártja megugrott s köztük néhány megszökött. Ez illetlenség megérdemli a nyilvános megrovást, mert ha Scitovszky pártja az értelmiségi osztályt sajátjának akarja vallani, szükséges, hogy azt a világ előtt meg is mutassa; mert végre is követjelöltül fellépni, kinek arra hivatása van, bárkinek is szabad, valamint a nép szabad választási joga nyomán, azt választa, kit ő akar, s tetszése szerint nyilatkozzék. Szerintem várja be mindenik párt azt az időpontot, midőn jelöltjének végleg a szavát adandja, de előre ne rontson semmit.

Siklóssy jelenleg körúton van a választó kerületben, hol az összes községek közlelkesedéssel fogadják s lovas bandériummal kisérik egyik helyről a másikig. Jellemző reá nézve, hogy a köznépnek ugy szivéhez tud szólni, hogy az teljesen elragadtatva emeli őt magához.

A választók beiratása e hó 12-én végződik. A választás 16-ára van kitűzve. Scitovszkyt e napokban várjuk, s bevonulását nagy fénynyel s ünnepélyességgel akarják választói emelni.

Hirek és események.

△ Végre biztosan jelenthetjük, hogy főispán ur ő méltósága által Wlassich Antal a közügyektőli visszavonulása miatt sajnálattal és valódi részvéttel, ugy Pintér Pál városi kapitány is, benyujtott lemondásuk folytán hivatalaiktól felmentettek. Az előbbi helyett városbiróvá Rabochay János, az utóbbi helyett Pigmond Ferencz neveztetett kapitánnyá. Üdvözöljük ezen ujjonan a polczra lépett férfiakat, kivánjuk, hogy oly szerencsésen működhessenek, hogy kormányuk alatt a város jobbléte emelkedjék és az eddig oly érezhető pártoskodás végre megszünjön; városunk szellemileg és anyagilag felvirágozzék, ugy szintén kormányuk alatt a nagy gymnasium mielőbb feléptüljön a régen tervben lévő városház épületével; jobb világitást, tisztább és kövezettebb utczákat, állandó szinházat nyerhessünk és a rendet érendett vagyon és személybiztosság tetőpontját érje, hogy nemcsak az itteni minden rendü és rangu polgárai lehessenek büszkék városunk vezetőire, hanem országunk főkormánya minta gyanánt mutathassa be a többi hazai városoknak. Áldást a kivitelre.

△ Biztos forrásból értesültünk, hogy városunkban egy piaczi biztos fog felállittatni, a melyre ismét erélyénél fogva, egy helybeli népszerü egyén van kijelölve.

△ A többszöri nagy deficittel távozó német szinészek ismét városunkban vergődtek, és ujjonan a reménylett pártolásban csalatkoztak, mert sorsuk oly mostoha, hogy kénytenek a közönséghez csak annyi segélyért folyamodni, hogy mint becsületes emberek, tőlünk válhassanak, megtudtuk volna ezt előbb is jövendölni.

△ Mult vasárnap nov. 12-én egy 22 éves protestans ifju a szt. Ferencziek templomában a keresztény katholikai vallást vette fel; tanuként szolgáltak a helybeli őrnagy és egy kapitány.

△ Sajnálattal kell egy igen botrányos esetet közölnünk, ugyanis volt városkapitányunk egy utálatos diszharmoniai zenével látogattatott meg és ablakjai ökölnyi nagyságu kövekkel verettek be, még hozzá, estéli 9 óra tájban, midőn utczáink máskor élénkek szoktak lenni, jön, megy a sétáló nép; most egy hó óta utczai lámpáink nem lesznek meggyujtva a sétáló közönségnek pedig nincs kedve testét a nyilt árkokba a sötétség által összetöretni, gazdálkodás hiánya végett, városunk legcsendesebb polgárai is scandalumnak vannak kitéve.

△ E hét folytán történik itt a követválasztás: a kanizsai kerület vetélytárs nélkül Sümeghy Ferenczet választá és a nép a következőt énekli.

Megvan már a mi követünk,
A ki csak jót akar velünk.
Kiáltsa tehát mindenki:
Éljen a derék Sümeghy!!!

A letenyei járás lobogóján következő felirat olvasható:

Jelöltünk:
Királyi Pált
Szavazatunk arra szál,
Hisszük, benne jól talál.

△ Egy szerencsétlen volt százados, utolsó időben k. telekkönyvi tollnok, ki most hivatal nélkül van, ajánlkozik a nagyon tisztelt országgyülési követ urak mellé irnoknak, ő végzett első évi jogász, beszél és fogalmaz magyarul, németül egyformán, beszél deákul is. Értekezhetni a Zala-Somogyi Közlöny kiadó hivatalában.

△ Bátrak vagyunk figyelmeztetni a t. közönséget a mai hirdetési rovatban felvett rézmüves hirdetésére.

Kaposvár.

*„ Balogh szintársulata megérkezett a székvárosba; miután azonban a közönség Bényei szintársulatát várja, a szinház többnyire üres. Ahhoz képest, a mint Balogh társulata állt Siófokon és Bogláron, most sokkal jobb tagokkal van kiegészitve, de még mindig nem eléggé jól arra, hogy városunk közönsége igényeinek megfeleljen, különösen midőn operetteket adni képtelen; pedig az operette láz még mindig általános Europaszerte.

* Keszthelyről irják nekünk. Városunk sokat élénkült, mióta az ifjuság ide vándorolt tanintézetünkbe. Valóban már is ellehet mondani ifjuságunkról, hogy az ép oly erkölcsös, mint minden szép és jót pártoló. Már is adtak nem rég egy műkedvelői előadást, s még többre is van kilátásunk; ugy a jövő farsang folytán pár szép vigalomra, melyben Bizi Ferkó jól szervezett bandája huzza láb alá a csárdásokat, mely bandát intézetünk megnyitásakor az ifjuság nagyon megszerette s B. vezérlete alatt, jó dalaikért nem kis segélyben részelteté. A közelebbi hideg éjszakák alatt Balatonunk széle bejegezedett; ha igy megy, nem sokára halásznak a jégen.

* A szomszéd megye egyik gazdag követjelöltje midőn nem rég járta négy lovon kerületét, egyik helységben krajczárosokat szórt a kocsiról a gyermekeknek, hogy neyérc „éljent“ kiáltsanak. Tudtunkra remekeléskor szoktak a mészáros legények zsemlyét dobáltatni.

* V. megyében egyik nap kitűzték P. követjelelt nagy lobogóját, s azonnal körülvették a szomszéd házak kutyái s kezdték megugatni. Éppen akkor ment arra egy szavazó, mondván: Volna csak B—i zászlója, tudom, majd nem ugatnátok.

* Ha V—i „Stingli“ nevezetü fogadót megnem látogattad, ugy jelen időnk egyik ritkaságát nem láttad. A mint a lépcsőkön felmégy egy ó korbeli lábas óra azt mutatja: Milyen magasan volt az özönviz; akkor megállt, még azolta nem jár. A szobák ablakain Tóth Kálmán dalait fütyöli be a szél, s midőn reggel rád füttenek, azt hiszed, három locomotiv is dolgozik szobádban, olyan füst van! Az ebédlőben három-négy éves „boldogult legyek“ csingalódzkodnak a pókhálókon s midőn valamelyik székre ülsz, vigyázz mert hanyat vágod magadat a sok rococo-példányokon, melyeket már a szú is ott hagyott. Ha a falhoz dülsz ebédnél, hátad megvizesedik; a falak folyvást izzadnak; a — vendégek könnye ez tán?!. Szóval: a merre lépsz, mindenfelé a rövidet huzod, csak a Contó hossza.

Ilyen V. városnak legelső fogadója.

* Tihanynál ugy beapadt már a Balaton, hogy egy helyen csak 200 öl a viz szélessége, hol ezelőtt öt évvel ¼ óráig jártad meg a vizintat hajón. Megérjük nemsokára, hogy — ha az érdemes sz. Benedekrend is ugy akarja — hidon járunk át tihanyba.

TARCZA.

Szép Ildikó.

Jelige: Traditaiom gravitate.

(V. pályamű.)

Merre haladt ő vezeti,
Ég csterült föld remegi; —
Ő a király, míg neve ér,
— Trónusa: rom, — biborа: vér, —
Jó Atila.

S mégis a frank győz ime rajt',
S nem ñzet ő hőke-aranyt:
Több az, a mér' Atilá kér:
Frank hajadon, királyi vér,
Szép Ildikó.

Sátrak alatt a daliák,
Frank o bua ūtő ott poharát;
— Sátor alatt mátka-ölön
Részegedik, — bora öröm, —
Jó Atila.

Első a csók: fél a szűz;
Másodikán szép ara tüz,
Harmadikán asszony alél —
Frank hajadon, királyi vér,
Szép Ildikó.

Kint alszik, mind nyugoszik,
Bent a király alszik alig; —
Bár szive már elcsenezült,
Hánykolódik, — feje fcszült, —
Jó Atila.

Éj közepén kele vihar,
Sátoron át Mars rivall,
Sátoron ül éji madár, —
Álmaiból riadn már
Szép Ildikó.

Hideg elől megsimul ő,
Lárma elől megburik ő, —
Mi ez? — akor — megmozdult, —
Álmodik is, szólni kerül
Jó Atila:

„Hún daliák ne féljetek,
Asszonyi báb én se leszek, —
Nem ti soká tűlenetek!:
Én nekem a kardra nem ül
Szép Ildiko

Még ma jövünk egybe mi tán,
Frankra megyünk holnap után,
Meddig a föld, míg a világ,
Visz titeket hún daliák,
Jó Atila! — —

Ejh, elején játsza nevet, —
Lám, középén fölre remeg, —
Hah! azután két szeme láng, —
Földre csuszik kigyó gyanánt
Szép Ildikó, . .

Mi lebeg ott? ruha, fehér, —
Mi csörög ott? pallos, aczél, —
Vér folyik ott, szép piros ár, —
Neked szólt a halál madár, —
Jó Atila! — —

Hej! nem ölöd te csak királyt,
Hanem egész népet, hazát!
Hún hatalom, kit urala
Mind a világ: érted oda,
Szép Ildikó!

Heteken át lőn torozás,
Havakon át csetakozás,
Évek után hún vere hűnt,
S néped a nagy harczba kihunyt,
Jó Atila! —

La Valière herczegnő élete

Egy névtelen és 1708-ban Kölnben megjelent franczia kiadás után forditotta

RÉNYI REZSŐ.

(Folytatás)

A bántalmazott herczegnő a szépnem egyedüli fegyverében a könnyekben és sirásban keresett menedéket. A herczegnő legmélyebb fájdalmában mindent megpanaszlá a királynak. Ő felsége pedig Lauzun elméjének rovására vigasztalta őt mondván: Ez egy végletekbe menő ember, kinek épen annyi esze van, hogy felfoghassa a veszteség nagyságát, midőn önt elveszíti. Ez kétségbe ejti őrjöngővé teszi, inkább sajnálandó mint büntetendő.

Ámbár La Valiére asszonyság nem volt szép, mégis a hiedelemben élt, mert a nők mindig legjobb véleményben vannak ön magok felől. Mivel pedig a szépségüket megtámadó sérelmeket büntényképp sohasem bocsájtják meg, valószinű, hogy La Valiére a királynak Monaco herczegnőveli viszonyáról mitsem tudott, vagy ha valamit sejtett is, hatalmas okai lehettek, melyek a tettetést tanácsolák. Az egészben való az, hogy az udvaronczok ezen kalandot mint La Valiére közeledő kegyvesztésének jeleit tekinték.

Különben ő felsége mint ezelőtt, most is rendesen folytatta vele viszonyát, de bármi szép volt is a látszat, az ügyesebbek a király szivében változást véltek látni.

Az idő lefátyolozá a vélelmeket, s azon hölgyek kik elég érdemesnek tarták magokat La Valiére jogaihoz nyulni, másoknál figyelmesebbek levén belátni kezdék, hogy itt az idő mozogni. A király ifju és udvarias volt. Szenvedélye a várhoz hasonlóvá lett La Valiére iránt, több évig tartott; nem volt tehát valószinű, hogy még soká huzódjék. Más oldalról észrevehető volt, miképp látogatásai nem voltak oly gyakoriak mint azelőtt s mind ebből azt következtetik, hogy a szerelem elveinek változniok kell miután az érdek kivánja, vagyis, mivel a szemek kielégitőt nem találnak, a király nem gondolkozhatik egyébbről mint La Valiére-veli viszonyának fokonkénti lazitásáról.

Montespán asszonyság volt legelső e következtetések elvonásában. Megtudván Lauzun kegyvesztését, szerencsét kiváni magának, hogy őt csak reményekkel kecsegteté. Különben vele tartott viszonya szerencséjére szolgált. A király meggyőződött, hogy kegyenczének jó izlése volt, ámbár azt Monaco herczegnőnél nem tanusitá. Ezen kedvező véleményben egy kissé vizsgálni kezdette Montespán asszonyság érdemeit és szépségét, kit eddigelé csak nagyon felületesen tanulmányozott. Mivel pedig a folytonos sóhajok egy fejedelemre nézve ki korának virágában él, s ennek gyümölcseit élvezni akarja, felette unalmasak, észrevehetőleg látszott rajta miképp izlése La Valiére-ben többé nem elégitették ki.

Nagyon igaz az, hogy a szerelmet titkolni nem lehet. Montespan asszonyság ki mindig résen volt, szemmel tartá a királyt. Mivel pedig szenvedélyében mindent előnyére akart használni, a király modulatait, pillantásait, beszédét megérteni vélte, s azokból gyanitotta azt, mi napról napra közeledett a velőhoz, kifejezvén miképp szerelemmel hajlik felé. Ezen kellemes tapasztalatok oda határozák őt, hogy minden erővel igyekeznék magát az udvarhoz hozzászoktatni; s ezen annyival ügyesebben működött mennyivel inkább meggyőződött arról, miképp egy kelletlenné szenvedélyt mitsem éleszt erősebben, mint a személyes jelenlét. Találékonysága felettébb termékeny levén, nem soká kellett törni fejét. Sőt meg más eszközt talált, s a nehézség nem állott egyébben mint megválasztásokban. Szeretett volna e felett egy hű baráttal tanácskozni, de nem talált olyat kire ily fontos ügyet bizhatott volna, melynek sikere a titoktartástól függött.

Nem maradt tehát egyéb hátra mint magától cselekedni; miután tehát átgondolt volna mindent elhatározá, hogy mit sem tehet helyesebben, mint ha La Valiére asszonyságnál magát nélkülözhetetlenné teszi és behizelegje néki magát annak bizalmába. Megtette tehát a szükséges lépéseket; mivel pedig La Valiére észrevette a király hidegülését örült, hogy ily érdemes barátnőt talált, kinek lelkébe önthető nagyon is igazságos bánatát, mindkettem sok szerencsét remélvén ily kedvező barátságból, a két nő között, legalább látszólag, a legszivélyesebb barátság fejlett ki. La Valiére asszony részéről e barátság igaz volt, mert ő egyenes lelkű őszinte vala, de a másik részről csak tettetés szerepelt, mert Montespan csak azért hizelgett, hogy La Valiére-t megcsalhassa, nem levén szive olyképp alkotva, hogy vágytársát kit szerencséje akadályául tekintett szerethesse.

A királynak, ki érezni kezdé Montespán iránti hajlamát e viszony igen kedvére volt. Mindennap találkozott vele La Valiére-nál, ki a maga részéről e felett örvendett, mivel különösen kedvelte, érdekeibe bevontnak tartván őt. Montespán asszonyság nem elégedett meg azzal, hogy La Valiére előtt birálgatta a királyt egykedvüségeért, hanem még módokat is keresett, hogy ő felsége látogatásai ritkábbak legyenek, s ezt annyival szivesebben tette mert mitsem veszélyeztetett, sőt tudta mily nehéz, hogy szemondjuk lehetlen, két szerelmest egyik a másikat kedvelni megszokott.

Az ujdon szenvedélyek mindig erőszakosak. Ő felsége is Montespan asszonyságot látni óhajtotta, gyakran meglátogatta La Valiére-t; mivel pedig minden dolognak két

...változott meg, úgy amint előttünk ... vagy valamint ... amint azokat tekintjük. La Vallière is ezen látogatásokat saját rovására ... Montespan asszonyság iránt ... tartá magát. Őt tehát vált ... arányban becsülte. De nem sokáig tartott a bal hiedelme. Figyelmes lett a király Montespan iránti modorára s abban ... mindarra, melyet ő felsége élt mi... vele szövetkezett. S ... a jelennel hasonlitá egybe, csakhamar ... látta Montespan tetetését, és árulását, ... hogy a király sokkal jobb lábon áll vele, sem mint eddig hitte volna, s hogy ... hiszékenységének áldozatául esni. Egy féltékeny nőnek éles szemei vannak. La Vallière asszonyság gyanuja alig fogamzott meg, hogy annak felvilágositására mindent elkövetett. S ez valóban nagyon is sikerült.

Mert odáibra is terjesztvén észleleteit, legkisebb kétsége sem volt, hogy megcsalatik. Mivel pedig a féltékenység heves s ... ... szenvedély, panaszát a királyal közli. Ő felsége hidegen válaszolta mikép sokkal őszintébb, minthogy tovább is visszaélne; hogy igaz miként Montespan asszonyságot szereti; hogy azért ... ... részeltetni fogja; hogy cselekedett ... annyit, mivel megelégedve lehet; hogy nem hiszi mikép többet kivánhatna.

Folyt. köv.

Vegyesek.

— (Ujonczozás.) Mint a bécsi „Debatte" irja, az alsó-ausztriai helytartóság ... közhirré tette az 1866-ik évi ujonczozás foganatbavételét, melyre a márczius 12-től april végéig terjedő idő van kitüzve, s mely ujonczozásra az öt első korosztálybeliek u. m. 1845. 44. 43. 42 s 1841-ben született ifjak hivatnak fel. Mint halljuk, az 1866-ik évi ujonczozás alkalmával Magyarországra 25.187 főből álló ujoncz kiállitása esik. A legujabban megjelent birodalmi törvénylap tartalma szerint, a katonakötelezettség alóli váltságdij 1866-ra is az egész birodalomra nézve 1000 frtban van megállapitva.

— Girk György pécsi püspök e hó 5. tartá 50 éves áldozárságának örömünnepélyét, mely alkalommal több rendbeli kitüntetés érte az érdemdús főpapot.

— Horváth Boldizsár ur, a ki már minden szombathelyi jótékony egyletnek egy nem kis alaptőke lefizetése által alapitó tagja, legközelebbi ottléte alkalmával a szombathelyi főgymnasium igazgatóságánál 400 frtot tett le alapitványul az év végével a tanulók közt kiosztandó jutalom-dijakra. Ugyan Horváth Boldizsár ur elnöklete alatt ez alkalommal a Szombathelyen épitendő állandó magyar szinház ügyében választmányi ülés tartatott, melyben határozva lett, hogy a programmok s aláirási ivek kifognak bocsáttatni; s adomány-gyüjtés elkezdetni.

—(Gyapottermelés hazánkban.) Kassa mellékéről irják, hogy ott, egy földbirtokosnak sikerült volna, mindjárt az első kisérletnél tizenegy font jó fajta gyapotot termeszteni.

— Szintoly jó gondolat, mely azon jó kilátásba helyzi a birodalom lakóit, hogy a távirdákon minden nyelven lehet majd táviratozni.

— Bünök s bünösök lajstroma. Pest város területén julius—szeptember hónapokban következő bünös cselekmények fordultak elő: tolvajság 242, sikkasztás 50, csalás 64, idegen tulajdonnak gonoszságból rongálása 7, bankjegyhamisitás 1, emberölés 1, sulyos testi sértés 39, kisebb hatalmaskodás 27, életveszélyes fenyegetés 3, orgyilkossági kisérlet 1, kerités 9, erőszaktétel 1, orgazdaság 9, közintézetek elleni és egyéb rendőri kihágások 58. Gyilkosság és rablási eset a fentebbi három hó alatt nem fordult elő.

— Magyar divat Párisban „la Hongroise," olyan magyar forma női viselet van jelenleg divatban, melynek rajzát a lipcsei „Illustrirte Ztg" legujabb száma hozza. Az egész abból áll, hogy különben franczia szabású női felöltő tele van aggatva sallangokkal s körülhimezve lófejjel. Ezt aztán hivják „la Hongroise"-nek.

— Egy különös szerelmi próba történt Tennerisben, a yonnei departamentben, hol egy fiatal házaspár sétált az Armacon partján. — Sétálás közben a nő azt kérdezte férjétől: „Tudsz-e uszni édesem?" „Nem!" volt a válasz. Erre a nő, a nélkül, hogy férjének ideje lett volna őt megakadályozni, a vizbe ugrott. A férj hősi feláldozással vetette magát utána a vizbe. A partonállók azonnal siettek megmentésökre; azonban nem volt rá szükség, mert a nő igen jól úszott és szerencsésen kihozta magával férjét is. A mint partra értek, s a nő kissé lerázta magáról a vizet, felkiáltott: „Boldog vagyok, ő szeret! Életét koczkáztatta értem, s vizbe ugrott utánnam anélkül, hogy uszni tudott volna."

— Bécsbe egy franczia földbirtokos érkezett, ki a magyar földbirtokosokkal egyenes összeköttetésbe szándékozik ereszkedni arra nézve, hogy Anglia számára egyenes husszállitást rendezzen be. Az illető ugyanis nem akarja terhelni a vasutat az élő marhák csontja, bőre és szarvaival; hanem a hizlalás helyén a göbölyöket levágatja, azután az eltartás egy ujabb módja szerint a kitünőbb husrészeket összerakja, és a helyett hogy mint eddig 8—10 ökröt, most 25 ökör husát fogja egy waggonban elszállithatni. — Angliában a hus kilogrammjának ára 2 frt. 50 kr. o. é. ezüstben, a mi e vállalatnak fontosságot igér.

— A tehenek fejtésénél egy tapasztalt franczia gazda több kisérletet tett, melyből kiviláglott, hogy az utóbb kifejt téj tizszer annyi téjfölt vagy vajat tartalmaz, mint ami a fejés alkalmával legelőször kikerül. Ha tehát a téj ⅙ vagy ⅕ része visszamarad, ezzel egyszersmint elveszitjük felét a vajnak, melyet a tehén adhatna. Azért a fejőknek e körülményt nagyon figyelembe kell venni, annyival is inkább, mert a ki nem fejt tehén lassankint tejképzési képességét elveszti.

— A magyar testőrség. A „P. N." bécsi levelezője irja, hogy közelállók azt hiszik, miszerint Budán, Mátyás palotájában leend aláirva azon legkegyelmesebb okirat, mely a magyar királyi testőrség ujrafelállitását megparancsolja.

— Pozsonyból örvendetes hireket veszünk borüzletünk terjedéséről. Csak nemrég is — mindössze 8 nap alatt — külföldre nem messze világrészekbe tetemesebb mennyiségü finom borok szállitattak. A mexicói udvarhoz néhány száz hordó kitünő bor s mint Hamburg, Lübeck, Brema városokban is nagyobb mennyiség. Egy londoni társaság, mely még imént a magyar borok jóságát megismervén, s azokat a francziákénál is jobban megszeretvén, szerződést kötött kitünő magyar borokra, s e napokban már egynéhány száz hordóból álló szállitmány el is küldetett Londonba. Kairoba 2000 palaczk különféle aszú s ugyanannyi inditatik utra Chinába.

— A magyar koronázási érmek, mint hirlik Körmöczön fognak nyomatni. — Oly nagyok lesznek, mint a hatosok, s egyik oldalukon a király képe lesz, a másikon valamely magyar jelmondat, mely még nincs megállapitva.

Gazdasági tudósitás.

N.-Kanizsa, nov. 20. Gabna áraink mit sem emelődnek, és csakis a minél sulyosabb termény kél olcsó áron, a könnyebb fajta nem kerestetik. Áraink: Buza 3 frt 10 kr. — 3 frt 50 kr. Rozs 2 frt 25 kr. Kukoricza uj 1 frt. 70 kr. Árpa 1 frt. 80 kr. Zab 1 frt. 10 kr. Bab fehér 4 frt. Tarka 3 frt 25 kr. Dió 16 frt 50 kr. Uj bor magyar akója 4 frt. Káposzta 100-a 8—12 frt.

Bécsi pénzárfolyam november 18.

5% metaliques 65.30; 5% nemzeti kölcsön 68.70; 1860 ik álladalmi kölcsön 84.85; bankrészvények 777.—; hitelintézeti részvények 159.—; London 107.90; ezüst ágió 107.75; arany darabja 5.17.

Nyilt posta.

Z—nek: A lapot elküldtük számodra.

O. O—nak: F. T-hoz, használható, ha a négy utolsó sor kijavittatik, melyek nehezen folynak, sőt döczögnek. Küldjük tiszteletünket.

A. Gy—nak: „Miként feledjelek"? Igazitással igen. Kérünk azon vidékről leveleket is. Sajnáljuk, hogy nem találkozhatánk.

B. E—nak: Közelebbi lapunkban megjelent leveled tévedésből jutott a „nyilttér"-be.

„Arankához". Nem jó.

Sz.-Fehérvárra: Megy válaszunk.

Mohácsra: Levelünket ajánljuk figyelmébe; az utóbbi küldeménynek nem jutott hely.

Kanizsára I—nek. rövid időn megy válaszunk.

R—czainak: „Nem használhatjuk ez alkalommal.

„Tisztafáreg." Jó; közölni fogjuk.

S. K—nak: Magán uton tudtára adjuk.

B. J. Az estélyekről annak idejében irni fogunk.

Marczali vidékére: A dal későn jött; különben is jelenleg a „csurgói kerületben" volna értelme.

Felelős szerkesztő: ROBOZ ISTVÁN.

H I R D E T É S E K.

...sz. 1—3.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Somogymegye polg. törvényszéke mint telekkönyvi hatóságnak ... Dávid Arvéd ... felperessége alatt ... megitélt ... 31 ... a ... ... mint az első határnapon — elárvereztetni fognak; a második árverési idő, ha netán az elsőn vevő nem mutatkozik, 1. é. deczember hó 29-dik napjának reggeli 9 órakor ... kitüzetik, azzal, hogy akkor fennebb kijelölt ingatlanok a becsáron alól is eladatni fognak.

Az árverési feltételek a törv. irodájában mindenkor megtekinthetők.

Kelt Kaposvárott október hó 26-án 1865.

Somogymegye törv. mint telekkönyvi hatóság.

701 sz. Babotsai járás szolgabirájától.

Árverési hirdetmény.

Somogymegye babotsai járás szolgabirájától közhirré tétetik, miként kiskoru gróf ... felperessége alatt, Höch... ... ellen haszonbér nem fizetés ... inditott keresetében folyó évi ... hó 28-án Kis-tamási, ezen Somogymegyében kebelezett pusztán, birói zár alá vett 198 db. anyajuh, 71 db. öreg ürü, 140 db. tokló, 7 db. ... 148 db. bárány, 12 db. járomos ökör, ... tinó, 3 db. két éves ... 1 db. ... éves ... 2 db. hámos ló, 4 db. anyakancza, 4 db. két és egy éves csikó, továbbá ... gazdasági eszközök, takarmány és ... valamint több más mérőre menő sze... összesen 8689 frt 30 kr. ... folyó évi november hó 27-én ... nyilvános ... készpénz fizetés mellett el... Nagy-Atád október 27. ... (3—3)

Ügyvédi iroda változtatás Nagy-Kanizsán.

Alulirott tisztelettel jelenti, hogy ügyvédi irodáját a város templom melletti AXENTI féle házban tette át, hol előbb a takarék pénztár létezett.

KAAN VILMOS
ügyvéd.

H a n g s z e r e k,

melyek 4—36 műdarab tartalommal birnak, közülök alulirottnál a kövatkező kitünő jeles készletek kaphatók u. m. **harangjátszószer, trombita,** minta, **harangjátszószerek, furola-játék** égi hangokkal és mondurával, továbbá:

játék-satulok:

2—12 darabból u. m. **tarczák,** szivartartók, fénykép albumok, író-eszközök, és svéczi házacskák, zenével, mindegyike díszesen faragva vagy festve, továbbá **játszó-babák,** svéczi öltözetben, zene- és tánczczal ellátva, mint legujabbakat kész pénz fizetés mellett ajánlja, ugyszinte javitásit is elvállalja.

Heller J. H. Bernben.

Az érintett hangszert ugy termék jelöl betegek számára tanácsos megszerezni, mivel azok bármily kedélyhangulatot képesek felvidítani. (2—3)

LIPPICS GYULA

szövetkezvén Vidats István urral

Nagy-Kanizsán, főutcza 14. szám alatt

megnyitotta

GÉPGYÁRAT,

és ajánlja a t. cz. közönség figyelmébe

MINDENNEMÜ GAZDASÁGI GÉPEIT ÉS ESZKÖZEIT

a legjutányosb áron.

Megrendelések mindennemü lakatosmunkákra és épületvasalásokra elfogadtatnak, és azok pontos kivitele a leggyorsabban eszközöltetik. (2—3)

JELENTÉS.

Alulirott tisztelettel jelentem a nagyérdemü közönségnek, hogy

rézmüves üzletemmel

Nagy-Kanizsán letelepedvén azt helyben folytatom.

Elegendő pénztőkével és az üzletre megkivántató ismeretekkel ellévén látva, azon kedvező helyzetben vagyok, mely szerint minden kelendő **rézmü czikket,** u. m. **kazánokat** a hozzá tartozó **hengerkigyókkal,** mindennemü **konyhaedényt, takarék tüzhelyre** való 7—14 ujnyi **vasfazékokat** ugy **mosók** és **festők** számára különféle **üsteket** készletben tarthatok.

Vállalkozom továbbá minden e szakmában vágó munkálat elkészitésére, ugy serházak, szeszgyárak, fürdőházak és gőzmalmokban szükséges munkákra, valamint kerti és tüzoltó fecskendezők igazitására.

A **czinezés** műhelyemben finom angol czinnel történik.

Midőn végre minden általam készült rézmüves munka tartósságá és jóságáért kezeskedem, bátor vagyok a nagyérdemü közönség becses megrendelését kikérni, melyeket lehető leggyorsabban és legjutányosabban véghez viendem.

Hönig H.
rézmüves.

1—3

Műhelyem a „Koronához" czimzett fogadó mellett Weiser-féle házban létezik.

Nagy-Kanizsán 1865-ki novemberben.

Wajdits József kiadó, lap- és nyomda tulajdonos Nagy-Kanizsán.